

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:
celo leto skupaj naprej . . . K 28—
pol leta . . . „ 14—
četrt leta . . . „ 7—
na mesec . . . „ 2-50

za Nemčijo:

celo leto naprej . . . K 33—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto naprej . . . K 38—Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakna.
Upravištvu (spodaj, dvorišče levo). Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 83.

Izhaja vsak dan zvečer izvenparlamentarni in praznik.

Inserati se računajo po porabljenem prostoru in sicer: 1 mm visok, ter 63 mm širok prostor: enkrat po 8 vin., dvakrat po 7 vin., trikrat po 6 v. Poslano (enak prostor) 16 vin., parče in zahvale (enak prostor) 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročilne se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefona št. 85.

Upravištvu naj se pošiljajo naročila, rekla nacija, inserati L. t. d., to je administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

dostavljen na dom ali če se hoji ponj:

celo leto naprej . . . K 26-40 | četrt leta . . . „ 6-60
pol leta . . . „ 13-20 | na mesec . . . „ 2-20

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Nemške stranke odklanjajo državni svet.

Že v soboto smo izrazili svoje dvome nad izvedljivostjo najnovejšega eksperimenta za razrešitev nacionalnega problema v monarhiji.

Poudarili smo, da izvira ideja iz cesarjeve iniciative, kar nemški narodi hvaležno pozdravljajo kot znamenje, kako globoko je sam vladar prepričan o nujnosti in neobhodnosti preustrojitve države v smislu moderne narodnega prava. V tem oziru je ideja državnega sveta gotovo simptomatičnega pomena.

Druge pa je vprašanje praktične izvedbe, vprašanje sredstva, načina in obsega. Odnosaji med cesarjem in narodi ne potrebujejo nikake revizije: cesar v, da sta njihova lojalnost in zvestoba neomajni in sam je proglasil, da hoče biti demokratičen vladar. Račun med narodi in državnim ustrojem pa je drugačen. Tu sta kompliciten predvsem vladar in parlament in s tega vidika je treba presojati vsak predlog, vsako idejo, ki pride v razpravo. Na naše retorično vprašanje, ali bo državni svet primeren organ, da išče izhoda iz težkoč nacionalnega problema, odgovarjajo tudi nemške stranke z odločnim ne.

O tem smo prejeli sledeče poročilo: g Dunaj 7. julija.

Včeraj se je mudil v Laxenburgu nemški cesar Viljem. Ministrski predsednik vitez Seidler je bil v avdienci pri obeh cesarjih — in neposredno nato je prišel v zbornico obložen z dalekosežnimi načrti o notranji uredbi Avstrije. Povedal je k sebi načelnike strank (za Jugoslovanski klub dr. Korošec), razpravljali z njimi o delovnem programu poletnega zasedanja in o parlamentarnem položaju sploh, toda to ni bil glavni smoter njegovih razgovorov s parlamentarci, kajti prišel je naden z velikimi načrti o novi uredbi notranjih razmer in naravnost o preustroju ustave. Načelniki strank, umevno, se niso spustili z ministrskim predsednikom v obširne razprave, marveč sprejeli le sporočene jim namene na znanje, da poročajo svojim klubom.

Včeraj popoldne in zvečer je bilo opažati med parlamentarci nejasnost, kaj pomeni to novo presenečenje, je li to dobro ali slabo znamenje za skorajšnje modro ureditev notranjih avstrijskih razmer. Slovenske politike je nekoliko motilo dejstvo, da so kazali Nemci nekam skrbne obraze in nekako nezaupnost.

Danes je položaj jasnejši in slovenski politiki so si ustvarili že precej jasno sodbu.

Pomisliiti je treba predvsem, da smo imeli tri leta vsemočno vlado brez parlamenta, — a zdaj imamo močan parlament brez prave vlade. Sedanja vlada sama je izjavila takoj prvi dan, in tej izjavi dosledno tudi opraviča svoje posle, da je le provizorna, tako o omejenim programom. Odkod torej nakrat tako dalekosežni programi in načrti, za katere bi bilo treba v današnjih razmerah pač le jako močne vlade, naslonjene na močan parlament?

S dejanskim položajem se ne da zaviti v sklad ideja, naj bi se dal v pomoč parlamentu izvenparlamentarni državni svet, v katerem bi sedeli strokovnjaki vseh vrst, in ta bi izdelal temeljne osnutke bodoče ustave itd.

Nemške stranke so danes zapored odklonile tak državni svet iz načelnih vzrokov. Tudi Jugoslovanski klub se je enako izja-

vil. Mi ne potrebujemo nikakih izvenparlamentarnih korporacij s tako važnim delokrogom, kajti mi imamo tu parlament, ki si je dobro svest svoje važnosti in svoje veljave. Ako bi trebalo poleg parlamentarcev še kakih strokovnjakov, bi jih pač našli v centralnih uradih in drugod tudi. Potrebujemo pač pa nujno parlamentarno vlado, ki bi bila — ker naslonjena na močan parlament — močna dovolj, da bi se mogla lotiti tako velike naloge.

Slovanski politiki smatrajo, da bi tak državni svet oviral naravni potek in razvoj velikih političnih in socijalnih problemov, ki silijo v osredje in kriče po rešitvi. V Nemčiji prihaja na površje v vseh zveznih državah demokratizacija vsega javnega in političnega življenja. Avstrija se tudi hoče razvijati v smislu tega svetovnega stremeljenja, toda, zakaj ne s parlamentom in z njim sporazumno parlamentarno vlado, — marveč z izvenparlamentarnim državnim svetom?

Kakršne so razmere danes, bi vlada sestavila ta državni svet tu na Dunaju, kakor da je Dunaj cela država; in veliko večino bi seveda zopet imeli Nemci. Da bi taka gora rodila le smešne miške, je umevno samo po sebi!

Kar pišejo listi danes o premembi sistema, o novih zvezdah na političnem obzorju — kakor knez Schwarzenberg, grof Silva-Tarouca, grof Mendorf, baron Trnka, baron Hussarek, dr. Weisskirchner itd. — so vse le prazne kombinacije.

Predsednik Jugoslovanskega kluba je bil danes popoldne pri ministrskem predsedniku in mu je naznanil odklonilno stališče klubovo nasproti ideji — državnega sveta. Obenem pa mu je podal pozitivne nasvete, kako urediti notranje politične, ustavne in državno-pravne odnose v monarhiji.

Iz državnega zbora.

Minister Höfer o prehrani prebivalstva.

Dunaj, 7. julija.

Zbornica je danes slabo obiskana in govorniki imajo malo poslušalcev. Zanimanje je vzbudil le govor ministra Höferja o prehrani prebivalstva. Poslanci so z veliko pozornostjo poslušali izvajanja ministra, ki ni prikrival, da se nahajamo glede prehrane v težavnem položaju.

Pred prehodom na dnevni red je odgovarjal fml. Czapp na interpelacijo posl. Pantza radi žetvenih dopustov. Odgovor objavljamo na drugem mestu.

Zbornica nadaljuje nato debato o prehranjevalnih vprašanjih.

Poslanec Demšar poudarja, kako huda bremena mora prenašati zlasti kranjska dežela, ki se nahaja v vojnem ozemlju. V nasprotju z zakonom o vojnih dajatvah mora Kranjska dajati mnogo več nego druge dežele. Vojške oblasti so samovoljno omejile gospodarski promet. Začetkom vojne so rekvirirali ogromno število živine, toda rekvirirane živine niti krmiti niso mogli, mnogo je je zbolelo in tako je stanje živine na Kranjskem danes hudo decimirano. Vojške oblasti plačujejo živino na Kranjskem mnogo prenikozno — ogrski kmet dobi dvakrat toliko. Rekvizicije postajajo vedno neznosnejše.

Poljski soc. demokrat Reger in češki soc. dem. dr. Witt razpravljata o dogodkih v Vitkovicih. Posl. Reger poudarja, da se je opasno gibanje razširilo po celem moravsko-olavskem in šlezjskem industrijskem ozemlju in da sega tudi že čez

meje. Prvotni vzrok tega gibanja je sicer nezadostna prehrana, vendar pa ni prezreti, da so še globokejši vzroki. Delavstvo, ki je danes pod vojaško disciplino in kateremu so bile vzete vse svobodine in pravice, zahteva ne le zvišanje mezd, temveč tudi povrnitev državljskih pravic. Dr. Witt poudarja, da vlada med delavstvom brez razlike strank in narodnosti popolna solidarnost. Treba je takojšnje blagotne intervencije, da se obvaruje država neizmerne škode. Vlada naj stori vse, kajti dosedanja gospodarska beda v osiravskih revirjih ne sme trajati niti trenutek več.

Minister za prehrano gm. Höfer razpravlja obširno o aprovizacijskem vprašanju. Avstrija tudi v normalnih časih ne pridela toliko, kolikor potrebuje. Potrebščine so vsled vojne narasle, produkcija pa se je vsled dogodkov v Galiciji in Bukovini zmanjšala. Poleg tega je bila laniška letina slaba, ne le glede zita, temveč tudi glede krompirja in koruze. Tako nam je lani manjkalo 5 in pol milijona stotov žita. Ko sem letos v januarju prevzel svoj resort, so bile vse velike zaloge izčrpane in zbirati smo morali živila pri producentih takorekoč po kilogramih. Uvoz iz Romunije se je pričel šele aprila, do takrat smo morali izhajati s tem, kar je bilo doma. Zato smo bili prisiljeni poseči po toli neprijetnih rekvizicijah. Obrniti pa smo se morali tudi na Nemčijo in Ogrsko, da nam pomagata. Ogrska je prevzela dobavo žita za vso armado ter nam je dala v marcu in aprilu 1500 vagonov koruze. Tako smo se rešili. V aprilu se je pričel uvoz romunskega žita. Dosedaj smo dobili iz Romunije 54.000 vagonov, od katerih odpaše polovica na armado. Uvoz še traja, vendar pa pojema z ozirom na žetev. Žito dobivamo tudi iz zasedene Poljske in Srbije, toda to vzame armada za sebe.

Položaj je bil lani vsekakor mnogo boljši. Lani smo dobili iz Romunije 10 milijonov stotov, letos komaj polovico. Zato imamo sedaj težave s kruhom in moko. Upamo pa, da smo najhujše že prestali in da bomo z novo letino shajali, tudi če se morda romunski izvoz zmanjša.

Rekvizicije naj se ne vršijo nasilno. Ostro in brezobzirno se naj postopa le proti tistim, ki se hočejo rekvizicijam odzigniti. Zlorabe pri rekvizicijah se naj takoj naznanijo ministrstvu.

Gm. Höfer razpravlja nato o organizacijskih vprašanjih ter nadaljuje: Uživanje mesa se bo moralo zopet reducirati, dokler so nam na razpolago druga živila nove letine. Vlada je namenila za ceno 300 milijonov kron. Prvih 90 milijonov je izdala v aprilu, maju in juniju, drugih 90 izda v juliju, avgustu in septembru, v III. kvartalu pa bo izdala le 30 milijonov, tako da ostane za hujše čase IV. kvartala še 90 milijonov.

Posebno važno je vprašanje preskrbe s krompirjem. Laniška letina je bila slaba, mnogo krompirja se je pokvarilo, letos smo morali poseči celo po semenjskem krompirju. Bati se je bilo, da bo vsled tega letošnja letina še slabša. Zato smo skušali dvigniti produkcijo med drugim tudi s tem, da smo zvišali cene od 15 na 17 vin. Krompirjevi nasadi so letos večji, upajmo, da bomo letos bolje gospodarili in da bo letošnja kampanja boljša. Ne pozabimo pa, da je krompir občutljivo blago. Zboljati bo treba v tem oziru predvsem transportne razmere. V to svrhu je bil ustanovljen v ministrstvu za prehrano poseben transportni departement.

Nezadovoljiva je bila tudi letina v sočivju. Treba bo zvišati cene.

Težavno je vprašanje preskrbe z maščobo. Vrše se poskusi, da bi se dobivala trda maščoba iz koruznega olja. Preskrbo s sadjem ovirajo visoke ogrske cene. Oddati moramo nekaj sadja tudi Nemčiji in sicer 5000 vagonov. Produkcija sladkorja je postala manjša. Za vkuhanje sadja ne moremo prepustiti sladkorja privatnim gospodinjstvom; kar imamo sladkorja na razpolago, damo tovarnam, ki ga morajo porabiti za marmelade.

Minister končno obžaluje, da nimamo nobenih rezerv, vsled česar nastajajo časih jako neprijetne situacije, kakor n. pr. v Vitkovicih. C. kr. urad za prehrano bo vse storil, da aprovizacijsko organizacijo čim najbolj spopolni in olajša prebivalstvu težke čase. (Živahna pohvala.)

Posl. Wichtl (Nationalverband) toži, da se Čehom boljše godi kot Nemcem ter ponavlja staro bajko, da so češki kmeti mnogo živil skrili, da bi imeli Rusi kaj jesti, kadar pridejo v deželo.

Posl. dr. Renner (nem. soc. dem.) slika bedo delavskih slojev v velikih mestih. Največja ovira za dobro organizacijo prehrane je naše razmerje napram Ogrski, ki je bila v mirnih časih zlasti dobaviteljica Dunaja. Danes pa je svoje meje kratkoma zaprla. Nujno potrebno je, da si izdelamo za prihodnje leto podroben gospodarski načrt.

Posl. Hraskey (Český Svaz) hvali, da je minister govoril neprisljano in odkrito. Iz njegovih besed pa izvira, da se moramo pripraviti še na nadaljno pomanjkanje. Posebno hudo bo prizadeto prebivalstvo, če bo primanjkovalo še premoga. Zakaj pusti vlada, da se toliko premoga izvaža? S tem da namerava vlada omejiti domačo potrebo premoga, zapreti šole in gledališča, reducirati obrat v nekaterih industrijah, kriza še nikakor ne bo odpravljena.

Govorili so na to še nekateri govorniki, nakar je bila debata zaključena.

Prihodnja seja v torek.

Internacije in konfinacije.

g Dunaj, 6. julija.

Proračnski odbor poslanke zbornice je imel včeraj prav živahno, včasih prav burno sejo. Italijanski poslanec dr. Gentili bil imel že dopoldne utemeljevati svojo resolucijo, ki zahteva, da treba izpustiti domov vse internovane in konfinovane državljane in jim nagraditi vso škodo, ki jim je nastala vsled takega neopravičenega postopanja. Ker pa ni bilo navzočega nobenega zastopnika vlade, je predlagal, naj se razprava odloži in povabi k seji notranji minister. To je bilo sprejeto in seja prekinjena.

Ko sta pa prišla notranji minister grof Toggenburg in ministrski svetnik dr. Swoboda, se je seja zopet nadaljevala.

Dr. Gentili je obširno utemeljeval svojo resolucijo. Opisoval je prizore, kako so se vršile aretacije državljanov in kako se je potem z njimi postopalo. Dokazuje nezakonitost in neopravičenost takega ravnanja, zahteva za vse popolno svobodo in možnost, da se lahko vrnejo v domovino.

Dalje so govorili poslanci Zenger, dr. Korošec, Pittoni, dr. Degasperi, dr. Diamand in vitez Halben. V razpravo sta posegla tudi notranji minister in ministrski svetnik Swoboda.

Poslanec dr. Korošec je polemiziral proti ministru Toggenburgu, ki je zatrieval, da ga srce boli, ker je med interniranimi in konfiniranimi državljani toliko nedolžnih žrtev. Toda ministrovo srce danes ni v razpravi, ali zahte-

vati moramo od njega, da spoštuje zakon. — Ker je minister izrazil prepričanje, da noben uradnik ni krivično postopal proti osumljenim državljanom, navaja govornik slučaj takratnega koroškega deželnega predsednika Fries-Skeneja, ki je 6. avgusta 1914. poklical k sebi škofovskega kancelarja dr. Quitta ter mu povedal, da namerava vprijeti gonjo proti slovenski duhovščini na Koroškem, in ga je prosil, naj bi tudi on sodeloval in s tem olajšal novemu škofu stališče nasproti Slovincem. — Baron Fries-Skene je naznanil kancelarju, da bo dal slovenske duhovnike zapirati ob belem dnevu in ob nasajenih bajonetih, — in dolgo bodo morali sedeti, čeprav ne pride dosti iz vsega tega. Ako je torej deželni predsednik dal znamenje za preganjanje, je samo po sebi umevno, da so imeli denuncijanti lahko delo. Nagibi za denunciacije so bili osebno sovraštvo in narodnostna nasprotstva. Navaja slučaje slovenskega pisatelja Meškota in župnika Ražuna v St. Jakobu v Rožni dolini, ki je pač moral biti odstranjen, da bi se ugonobila tamošnja slovenska šola. — Potem navaja preganjanje na Štajerskem, Kranjskem in Primorskem, zahteva, da se vendar že enkrat konča s takim krivičnim preganjanjem državljanov, ki morajo dobiti primerno odškodnino. Odpravilo naj se tudi vse posledice, ki so jih trpele nedolžne žrtve, ki jih mora čutiti narodno hrvaško učiteljstvo pri dokladah, uradništvo pri avanziranju, duhovščina pri kompetencah in vsi oni, ki so pri vojakih, z onim slovitim »p. u.« (politisch unverlässlich). Zahteval je posebno pri teh zadnjih, naj se vsak slučaj temeljito »prelustrira« in naj se odstrani ta označba, kjer je neutemeljena.

Ko je prišel Fries-Skene na Primorsko, so se tam nadaljevala preganjanja Slovincem in Hrvatov.

Kako je hotel Fries-Skene oškoditi našo narodno stvar na Primorskem, se more razodeti iz gimnazijske afere na Voloskem. Za večino uradnih otrok je bila ustanovljena nemška gimnazija, — a da se tamkajšnja gimnazija ugonobi, so morali konfinirati ravnatelja in nekaj profesorjev. Izreka se za izpustitev vseh interniranih in konfiniranih, zahteva povrnitev vse škode in posebno odpravo famozne označbe »p. u.«

Razprava se bo nadaljevala prihodnji teden. Pričakuje se z gotovostjo, da bo taka resolucija sprejeta.

Preganjanje koroških Slovincov.

g Dunaj, 6. julija. Poslanec dr. Korošec in tovariši so danes podali temeljito interpelacijo o preganjanju koroških Slovincov. — Ta interpelacija je zelo obširna; napolnjuje celih 86 strani kancel. oblike, pisanih s pisalnim strojem, in navaja celo dolgo vrsto kričečih slučajev do najnovejšega časa.

Nagodbni odsek.

V petek se je konstituiral nagodbni odsek, kateremu pripade velika naloga, da preizkusi med avstrijsko in ogrsko vlado dogovorjeno novo nagodbo. Za načelnika tega važnega odseka je bil izvoljen poslanec dr. Krek.

Restitucija rednega sodstva.

Parlament je razveljavil cesarske naredbe glede odprave porotnih sodišč in podreditve civilnih oseb pod vojaško jurisdikcijo. Vlada je iz tega sklepa že izvedla konsekvence ter je v »Wiener Zeitung« z dne 7. julija razveljavljenje publicirala. Z dnem publikacije morajo biti torej vsi procesi, ki bi se morali vršiti pred poroto, pa se nahajajo pred takozva-

nimi izjemnimi senati, nadalje vse kazenske zadeve proti civilnim osebam pred vojaškimi sodišči ustavljene.

Slovenski kmet in vprašanje prehrane.

g Dunaj, 7. julija.

V včerajšnji seji poslanske zbornice je govoril tudi štajerski poslanec Brenčič (Jugoslov. klub), iz katerega zanimivih izjavanj posnemamo sledeče:

Posl. Brenčič je pričel slovensko in dejal, kako težko prenašamo grozote triletne vojne in kako težimo pod težo strašnega nedostajanja živit.

Nemško nadaljuje pravi, da vlada hoče vzeti kmetu ves pridelek. S tem utegne doseči ravno nasprotno tega, kar namerava. Vlada naj s takimi načrti sploh ne prihaja na dan, Kmečka žena z otroci in starci na vratu se vendar ne bo mogla nastavljati, kakor delajo po mestih. — Biča posebno sistem štajerskega namestništva, kako nastavlja nakupovalce živine in žitne komisarije. V Mariboru je žitni komisar neki Seidler, ki okraja ne pozna in o celi stvari nima niti pojma. V Ljutomeru je pa neki celjski postopač Vanko, ki počenja same neumnosti in ljudstvo nadleguje. — V Ptujju je za žitnega komisarja neki Zid Reich, ki straši žene in starce z vojniki in bajoneti, če bi ne dali vsega, kar imajo. Lani so morale občine oddajati neoluščeno koruzo na kolodvor v Ptujju, kjer so skladali v blato. Župan Rižner je opozoril na to komisarja dr. Steffana, da se tako vendar ne sme delati, nakar je ta odgovoril, da pač vso odgovornost nosi Reich (zato on ničesar ne ukrene!).

V Mariboru je rekviriral živino neki Weber, ki je čevljár, ki naj bi sodil konita, ne živino. V Šostanju pa je neki Wutti, ki svoje življenje še ni imel repa v hiši, zdaj pa je naskak — strokovnjak.

Pri vseh teh ljudeh je edina strokovna sposobnost ta, da so slovenski renegati in nemško-nacionalnega mišljenja.

Nato opisuje, kako so lani na Štajerskem rekvirirali živino. — Na Spod. Štajerskem so morali dati po 1500 glav več, na Srednjem Štajerskem 1000 glav več, — a na Zgor. Štajerskem po 500 glav manj nego je bilo od poljedelskega ministrstva določeno. — Pod leto stare in breje krave bi morali kmetovalcem pustiti.

V živinskih klavnicah na bojnem polju vladajo čudne razmere. — V Zločovu je lani bil poveljnik klavnice neki budimpeštanski odvetnik, ki se je razumel na posle kakor zajec na boben. — Živina ni dobivala primerne hrane, ne vode, zato je postajala suha in mršava.

Pri odjemanju konj bi morali gospodarji plačati ceno, ki je zdaj običajna. Plačujejo 500—1000 K, ko je danes cena še enkrat toliko.

Potom okr. glavarstva v Ptujju so šle prošnje na V. armadno poveljstvo, naj bi vojaška uprava dala na spomlad vsaj 100 parov konj za obdelovanje. Odklonjeno. Ko so pa bila polja kolikortoliko obdelana, je prišel neki polkovnik z adjutantom, ki je ponudil — 500 konj za obdelovanje.

Konji za dirko naj se sploh za vojaške potrebe rekvirirajo; takega luksusa v teh težkih časih ne potrebujemo. Saj kmetu, ki mora vendar obdelati polje, časih vzamejo iz hleva zadnji rep!

Letos hoče imeti vlada 50% sena v primeri z lanskim pridelkom, toda to je strašna odredba, kajti letošnje košnje dajejo komaj polovico lanskega sena.

Cene kažejo strašno razliko. Producenti morajo oddajati blago centralam po nizkih ali zelo zmernih cenah, konsumenti pa drago plačujejo. Za pšenico dajejo 34 K, moko prodajajo po 120 K; fižol plačujejo po 40 vln., — prodaja se pa po 4 K do 4 K 50 vln. Kam gre ves ogromni dobiček?

Opozarja vlado in posebe ministra Höferja, naj se te kriče razmere vendar uredi in naj se plačuje producentom v Avstriji tako, kakor na Ogrskem. Ali ni čudno to, da imamo v Avstriji nižje nakupovalne cene, prodajne pa višje in malo živeža.

Značilno je tudi dejstvo, da je najela Nemčija na Ogrskem ogromna posestva, ki jih obdeluje z ruskimi vjetniki. Nič pa še ni slišal, da bi Avstrija kaj podobnega izvršila. Zato pa gledujemo, civilisti, kakor vojaki!

Govornik je žel opravičeno pohvala.

Za vpostavitve ustavnih razmer v Bosni in Hercegovini.

V imenu Jugoslovanskega kluba so podali poslanci dr. Korošec, profesor Spinčič in dr. Baljak dne 3. julija sledečo interpelacijo na ministrskega predsednika:

V zmislu zakona z dne 22. februarja 1880 drž. zak. št. 18 je c. kr. avstrijska vlada upravičena in dolžna vplivati na principe uprave v Bosni in Hercegovini.

Operti na ta pozitivni zakoniti predpis in izpolnjujoč svojo narodno dolžnost, smo smatrali za absolutno potrebno staviti in utemeljiti to interpelacijo.

Cesar Franc Jožef I. je 17. februarja 1910 dal in razglasil ustavo za Bosno in Hercegovino.

V Najvišjem lastnoročnem pismu z dne 5. oktobra 1908, s katerim se odreja predelava za bosansko-hercegovinsko ustavo, se nahajajo izraženi ti-le principi:

»Kot nepremični cilj mi je pred očmi in to je moja trdna volja, da se deželanom Bosne in Hercegovine dajo in zajamčijo državljanske pravice v polnem obsegu.

Poleg svobode osebe in vere, varnosti lastnine, časti, šeg in navad, poleg čuvanja hišne pravice in svobode časopisja, kar je zajamčeno že z obstoječimi zakoni, naj se postavi svoboda potovanja in naseljevanja, pisemska tajnost, kar se tudi že sedaj strogo vpoštevava, pravno varstvo pred pristojnim sodnikom, peticijsko pravo, društveno in zborovalno pravo pod izrecno zakonito zaščito.

Prešinjene prepričanja, da je podelitev ustavnih pravil nujna zahteva kulturnega stanja prebivalstva, potreba uspešne garancije zakonito priznanih državljanskih pravic, ki naj se še podeli, odreja, da se zadosti potrebam prebivalstva po primerni udeležbi na deželnih zadevah potom deželnega zastopa.

Prišla je aneksijska kriza, ki je pomenila ogroženje svetovnega miru in ki je velika večina bosanskega in hercegovinskega prebivalstva (možlimi in pravoslavni) ni z veseljem sprejela.

Meseca februarja 1910 je bila dana ustava in državljanske svobode, čine in se je razglasila ustava. Maja istega leta je obiskal cesar Bosno. Pot cesarja skozi vso Bosno in Hercegovino je bil triumf vladarja, okrašen z navdušenjem, ljubeznijo in hvaležnostjo vsega prebivalstva brez razlike veroizpovedanja. Redko je bil ka vladar tako prisrčno od prebivalstva sprejet. Sabor se je otvoril in je deloval z izredno poštrevnostjo in voljo za delo. Mnogo pomanjkljivosti v upravi je bilo odpravljenih, narod se je z zaupanjem in pričakovanjem oziral na svoje zastopstvo, in oba ministra Burian in Bilinski sta mogla v delegacijah poročati najboljše o saboru.

Prišla je vojna. Takratni deželni šef, ki si je stekel žalostno slavo, je odpravil vse državljanske in človeške pravice. Popolnoma nedolžne državljane so zapirali in tirali v kasete v Aradu. Izredno veliko število deželanov so vzeli kot tale in mnogo izmed njih so brez vzroka postrelili.

Potiorek je ustanovil takozvani varstveni zbor; v ta zbor so sprejeli najbolj dvomljive individue, nekateri so bili radi tatvine, goljufije, ropa večkrat kaznovani, in jih oborožili. To, kar je prebivalstvo trpelo pod grozovlado teh band, ni mogoče popisati. Kjerkoli so se pokazale, je bilo na dnevnem redu nasilje, umor, rop, tatvina in zažiganje. Umevno je pač, da takemu deželnemu šefu ni bila po volji kontrola deželnega zbora in je on odredil, da bi se z zvijačami razpustil bos. herc. deželni zbor — ali cesarja Franca Jožefa I. ni bilo mogoče pripraviti do tega, da bi ljudstvu omejeval njegove pravice. Proti deželnemu zboru je bil tudi oni del uradništva, ki je hotelo brez kontrole v svoj prid delovati po svoji volji. Deželni zbor je bil razpuščen in uprava je mogla brez kontrole delati, kar je hotela. Posledice tega stanja brez kontrole so bile zlorabe, poneverjenja in goljufije raznih organov. Sedaj se nahaja znatno število višjih uradnikov v kazenski preiskavi radi gori navedenih zločinov. Dva uradnika sta izvršila samomor. Vodi se še več preiskav zaupno, ne da bi kaj prišlo na svitlo. Treba je omeniti škandalozno trgovino s konji v Banjiluki, v katero so bili zapleteni višji uradniki. Konkretne dejstva bomo podali v prihodnji seji delegacij in državnega zbora. Po obstoječih upravnih zakonih je v Bosni in Hercegovini vlada vezana na budget, ki ga sprejme deželni zbor in cesar sankcionira. Ona ne sme po § 44. ustave ne prejeti, ne izdati več nego jej je bilo dovoljeno po budgetu. Ako se proračun v dežel-

nem zboru pravočasno ne reši, ostane v veljavi budget tekočega leta, dokler ni novega, postavnim potom sprejetega budgeta.

Kaj se godi dandanašnji? Vlada je dobila budget samo za prvo polovico leta 1914. Ona bi morala držati se budgeta strogo v vsakem oziru. Tega pa vlada ne stori v nikakem oziru. Ona izdaja mnogo več in se ne drži pri izdatkih budgetne postavke in proračuna. To je protustavno in škodljivo ugledu države. Tekom tega brezkontrolnega in protipostavnega časa brez deželnega zbora, ki bi bil moral biti sklican po šestih mesecih, je bilo vse prebivalstvo od strani uprave odtujeno in vsled pomanjkljivih protipostavnih razsodb sodišč je bilo zaupanje povsem omajano. Enostranska uprava birokratov z zelene mize je provzročila zlasti v prehranjevalnem vprašanju težke neprilike. V sled napadnih odredb in pomanjkanja potrebne previdnosti se je dogodilo, da so morale v Bosni in Hercegovini cele pokrajine trpeti lakoto in da jih je na tisoče umrlo lakote. Dandanašnji se odvzema kmetu rekvizijskim potom še ono malo, kar ima. To je vse posledica brezkontrolnega stanja. V Bosni in Hercegovini velja še danes, kakor se kaže, v nasprotju z velikim duhom časa princip, da obstoji umetnost vladanja v izvrševanju moči in sile.

V modernih pravnih državah obstoja vladna umetnost v pametnem prilagodenju javnemu mnenju, ljud-

skemu občutovanju in v upoštevanju vseh potreb ljudstva in dežele. Bosna in Hercegovina sta edini deželi na zemeljski obli, kjer se ljudstvu ne da udeležba pri deželnih zadevah. Vlada je hotela kot surrogat sabora sklicati od nje imenovan svet. To bi bilo v dandanašnjih časih smešno in bi se moralo absolutno odkloniti. To je težka krivica, ki jo vse ljudstvo čuti tem bolj boleče, ker je ravno ljudstvo v Bosni in Hercegovini na krvi in blagu, izpolnjujoč državljanske vojaške dolžnosti, razmeroma storilo več, kakor katerikoli drugi narod monarhije.

Temu protipostavnemu stanju brez kontrole bi se dalo napraviti konec samo na ta način, da se preklic dekret o razpustu deželnega zbora in da se vpolklice na peto zasedanje. Novim volitvam bi se morali absolutno ogniti.

Na tej podlagi vprašamo v imenu Jugoslovanskega kluba:

1. Ali je g. ministrskemu predsedniku znano, da vlada v Bosni in Hercegovini brezustavno in protipravno stanje?

2. Ali hoče gospod ministrski predsednik napraviti temu stanju konec in delovati na to, da se vrnejo ljudstvu v Bosni in Hercegovini ustavne in državljanske pravice?

3. Ali hoče gospod ministrski predsednik vplivati, da se bosansko-hercegovinski sabor takoj skliče.

Dunaj, 28. junija 1917.

Podpisi.

Dogodki na bojiščih.

Naše uradno poročilo.

Dunaj, 7. julija. (Koresp. urad.) Uradno se razglša:

VZHODNO BOJIŠČE.

Na več točkah fronte v Karpatih je včeraj sovražnik ožen obično oživel. V okolici Dorne Vatre, Kirlibabi in v pokrajini ob Ludovi, potem na obeh straneh prelaza Jablonice je dosegel časih največjo silo. Naša artiljerija je odgovarjala z močnim razdiralnim ognjem in dobrim uspehom. Pri Kirlibabi je opuščal sovražnik svoja kritja jarek za jarkom. Sovražnik izvidne oddelke, ki so poskušali na več točkah prodreti, smo zavrnili. Pri Stanislavovu so izvršili Rusi po izredno silni artiljerijski pripravi več močnih, a brezuspešnih napadov. Glavni sunek je zavrnil tu hrabro vztrajajoči ogrski armadni pešpolk št. 65. Tudi pri Huti in Solotvini so se pozno popoldne ponesrečili ruski napadi.

V prostoru pri Brzežanih je prišlo včeraj le do sovražnega kratkega sunka, ki smo ga zavrnili. Kako uspešna je bila obramba tu se borečih nemških in otomanskih čet ter hrabro sodelujočih honvedskih pešpolkov št. 308, 309 in 310 v preteklih dneh, dokazujejo mrtvi sovražniki na predpolju, katerih število cenimo na 13.000 mož. V neupravičenem precejevanju svojega omejenega slučajnega uspeha z dne 2. julija, so upali Rusi, da bodo včeraj dosegli s sunkom v masah odločitev jugo - zapadno od Zborova. Pripeljali so en gardni zbor, nadalje sile in močne mase konjenice ter so postavili na fronti 16 km kakih 19 divizij, mestoma 15 valov v ponovni napad. Ob junaškem nastopu nemških polkov so se vsi po večernem pripravljalnem ognju od ranega jutra do opoldne naprej gnani napadi v masah brez uspeha in krvavo izjalovili. Hrabremu zomborskemu pp. 23. in izbornemu sodelujoč c. in kr. artiljeriji gre slaven dežel na velikem uspehu včerajšnjega dneva. V opoldanskih urah je bila napadalna sila nasproti tako zlomljena, da je moral, nasledovan od ognja strojnih pušk nekega lovskega oddelka, valoviti nazaj. Sovražno konjenico, ki so jo bili pripeljali tja z namenom, da jo uporabi za zasledovanje, smo z ognjem razpršili. Sovražne izgube so izredno težke, naše ostajajo v zmernih mejah. Enako brezuspešen je bil proti 8. dopoldne tiki jugo - zapadno od Zborova obnovljen ruski napad.

Pri Batkovu - Zvižinu se je popoldne ponesrečilo več proti avstro-ogrskim četam izvršenih napadov. V kar najbolj hrabri obrambi in v silno ljuti borbi je györski in szombathelški pešpolk št. 83 sovražnika popolnoma vrgel nazaj. Avstro - ogrska in nemška artiljerija sta tudi tu izbornu sodelovali ter prizadevali skupaj s pehoto sovražniku kar največje izgube. ITALIJANSKO BOJIŠČE.

Razen o zvižnem delovanju pa-trulj v pokrajini Forno, ničesar poročati.

JUGO - VZHODNO BOJIŠČE.

Nobenih dogodkov.

Sei generalnega štaba.

Dunaj, 8. julija. (Koresp. urad.) Uradno se razglša:

VZHODNO BOJIŠČE.

V Karpatih le zmeren sovražnik artiljerijski ožen in slabotno izvidno delovanje.

Pri Stanislavovu je sovražnik včeraj in danes zjutraj z veliko žilavostjo ponovil svoje napade. Po ponesrečenem slabotnejšem sunku je poslal proti 1. popoldne premočne čete v odločni napad proti našim pozicijam na obeh straneh ceste Stanislavov - Kaluž. Vsi napadi so se zlomili ob hrabrem nastopu in izbornem skupnem delovanju vseh vrst orožja naše miškolške divizije. Sovražnika, ki je bil na malo točkah vdrl v naše najsprednje järke, smo z močnim protinapadom zopet vrgli ven. Nadaljni napad v večernih urah smo že s svojim artiljerijskim ognjem zadržali. Tudi je ostal danes zjutraj brez pripravljalnega ognja izvršeni sunek brez uspeha. V dolini Bistrice Solotvinske blizu Bute je sovražnik tudi postavil močne sile v napad. Preizkušeni slezijski pešpolk »Cesar in kralj Franc Jožef I. št. 1.« je obdržal v žilavem boju vse svoje postojanke. V glavnih napadalnih prostorih preteklih dni se razen brezuspešnega sovražnega sunka jugozapadno od Zborova ni vršil noben večji boj.

ITALIJANSKO IN JUGOVZHODNO BOJIŠČE.

Nelzpremenjeno.

Sei generalnega štaba.

Nemško uradno poročilo.

Berolin, 7. julija. (Koresp. urad.) Wolffov urad poroča:

VELIKI GLAVNI STAN.

ZAPADNO BOJIŠČE.

Armadna skupina prestol. Ruprehta Bavorskega.

Dobre razgledne možnosti so stopnjevale včeraj artiljerijski boj v nekaterih odsekih flanderske fronte in fronte v Artoisu do precejšnje sile.

Armadna skupina nemškega prestolonaslednika.

Skozinskož živahni ožen se je zgostil zlasti pri Cernyju, ob kanalu Aisne - Marne in v zapadni Champagni. Po artiljerijskem učinku, ki se je pričel kakor na en mah, so Francozi napadli z močnimi silami od gore Cornillet do Visoke gore. Jugovzhodno od Nauroya smo napad z ognjem in v bližinskem boju z gardnimi četami zavrnili. Ob Visoki gori smo sovražnika, ki je bil vdrl v dele srednjega jarka, z močnim protisunkom nekega hanoveranskega polka pregnali. Tu so Francozi iznova izvršili sunek ter se enkrat vdrli. Zopet smo jih s protisunkom in v ljutih bojih moža proti možu popolnoma vrgli nazaj. Izvidni sunki ob Brimontu in pri Cernyju in Dermols so nam prinesli veliko število vjetih.

Armadna fronta general-feldmaršala vojvode Albrehta Würtemberškega.

Pri večkrat oživljajočem ognju nobenih večjih bojnih činov.

Dan in noč je bilo letalsko delovanje zelo živahno, 8 sovražnih letal in en privezni balon smo zbili.

VZHODNO BOJIŠČE.

Armadna skupina gener. feldmaršala princa Leopolda Bavorskega.

Bitka v vzhodni Galiciji je dovedla včeraj do izredno krvavega poraza Rusov. Po večurnem močnem uničevalnem ognju se je rano zjutraj pričel ruski napad med Konjuhi in Lavrikovci. Z vedno novimi, globoko razporedenimi silami so jurišale ruske divizije proti naši fronti. Vsi napadi so se s kar največjimi izgubami ponesrečili. Tudi uporaba oklopnih avtomobilov je ostala za Ruse brez uspeha. Razbili smo jih. Nazaj valoveče mase so napadle naše lovške flotilje iz zraka. Pripravičeno konjenico je razpršil dalekosežni ožen.

Pozneje je napadel sovražnik, ne meneč se za žrtve, bolj prot severu do železnice Zločov - Tarnopol in med Batkovom in Zvižinom. Tudi tu ni prišel naprej. Povsod smo ga zavrnili.

Pri Brzežanih in Stanislavovu ter na nekaterih točkah v predgorju Karpatov so se tudi močni ruski napadi z izgubami ponesrečili.

Vplenjena povelja v francoskem jeziku kažejo, kdo je rusko vojsko pogнал v napad, ki ji ni prinesel nobenega uspeha, pač pa krvave žrtve. Renske, badenske, turinške, saksonske in avstro - ogrske čete si dele čast današnjega bojnega dneva.

Armadna fronta general-obersta nadvoj. Jožefa.

V Karpatih na mnogo mestih živahno bojno delovanje. Na več točkah smo zavrnili ruske sunke.

Pri armadni skupini general-feldmaršala v. Mackensena in ob makedonski fronti je položaj nelzpremenjen.

Prvi generalni kvartirni mojster v. Ludendorff.

Berolin, 8. julija. (Kor. urad.)

Wolfov urad poroča:

Veliki glavni stan.

ZAPADNO BOJIŠČE.

Armadna skupina prestolonaslednika Ruprehta.

Ob obali, v odseku Ypres in Wytchaete ter pri Lensu in med Sommo in Oise menjajoče se močen strelski boj. Dočim smo vzhodno od Ypresa zlomili angleške izvidne sunke, se je posrečilo našim izvidnim oddelkom vjeti severozapadno in zapadno od St. Quintina več mož.

Armadna skupina nemškega prestolonaslednika.

Po čez dan močnem artiljerijskem učinkovanju so izvršili Francozi proti večeru z močnimi silami v napadu vzhodno od Cernyja naprej. Naskok se je v našem ognju in v boju z ročnimi granatami z velikimi izgubami zlomil. Z istim neuspehom se je končalo po noči več sunkov proti našim jarkom južno od pristave La Bodelle in jugozapadno od Aillesa. Našim napadalnim četam se je posrečilo nenadno napasti sovražno stražo pri pristavi Mennejean, južno od ceste Laon - Soissons.

V zapadni Champagni smo včeraj zjutraj zavrnili nadaljni napad Francozov pri gori Cornillet.

Na levem bregu Mose se je stopnjeval zvečer artiljerijski ožen do večje sile. Po noči so izvršili Francozi močen napad ob višini 304 in na zapadnem pobočju Mort Homma. Sovražnika smo zavrnili. Za nekaj kosov jarkov se boji še vrše.

Armadna fronta general-feldmaršala vojvode Albrehta Würtemberškega.

Razen včasih oživljajočega se ognja v lotarinskih ravnini in razen brezuspešnih bojov v predpolju ob kanalu med Renom in Rono nobenih posebnih dogodkov.

V noči od 6. na 7. t. m. so se izvršili poleg metanja bomb blizu fronte tudi napadi iz zraka na nemško ozemlje. Sovražni letalci so vrgli na westfasko industrijsko ozemlje, na Trier in okolico, nadalje na Mannheim, Ludwigshafen in Rodalben skupaj nad 100 vžigalnih bomb. Vojaške škode ni bilo. Eno sovražno letalo smo vjeli.

Dne 7. julija zjutraj je nato napadla neka naša letalska flotila London. Proti 11. dopoldne je izdatno metala bombe na doke, pristaniške in skladiške naprave ob Themsi. Opazovali smo razstrelitve in požare. Neko angleško letalo, ki se je dvignilo v obrambo, smo nad Londonom zbili. Tudi na Margate ob vzhodni obali Anglije smo metali bombe. Vsa naša letala so se vrnila izverženi eno, ki se je v sili spustilo na morje in katerega naše pomorske vojne sile niso mogle več spraviti.

V bojih v zraku in vsled obrambnega ognja na fronti so izgubili naši nasprotniki včeraj 9 letal. Eno je zbil poročnik Wolf, ki se s tem dosegel svojo 30. zmago v zraku.

VZHODNO BOJIŠČE.

Armada fronta general-feldmaršala princa Leopolda Bavarskega.

Armada skupina general-oberstav. Böhm-Ermollija

Na bojišču med Stripo in Zloto Lipo Rusi niso mogli po brezuspešnih žrtvah prejšnjih dni obnoviti svojega napada.

Danes zjutraj se je napad brez strelske priprave pri Zborovu z izgnanimi zločinci.

Pri Stanislavovu so se vršili včeraj in danes zjutraj boji. Avstro-ogrski polki so tam v bližinskem boju zavržili več ruskih divizij, katerih napadalni valovi, zredčeni od našega uničevalnega ognja, so bili prodrli do njihovih pozicij. Tudi pri Huti v gorenji dolini Bistrice Solotvinske, smo zavržili napad Rusov.

Pri ostalih armadah vzhodne fronte je ostalo bojno delovanje v zmernih mejah.

Ob makedonski fronti je položaj neizpremenjen.

Prvi generalni kvartirni mojster v. Ludendorff.

Ruska ofenziva.

Rusi so pričeli s svojo novo ofenzivo na isti točki, kjer so morali vsled težkih svojih izgub dne 2. julija prekiniti boj. Gorišče ruskih bojov dne 1. julija moramo iskati v prostoru pri Brzežanih. Klub silnim naporom pa se Rusom ni posrečilo doseči tu kak uspeh, pač pa so bolj proti severu pri Konjuhah nekoliko vpognili našo fronto. Vsled tega slučajnega uspeha so Rusi dne 2. julija nadaljevali s svojimi glavnimi boji v prostoru Konjuhi - Zborov ter se jim je res posrečilo, iztrgati nam kos ozemlja, vrzeli v naši črti pa vendar niso mogli razširiti ter so si Rusi nakopali samo nove silne izgube.

Nato je nastopila pavza v bojih, med katero so se tako napadali, kakor branitelji pripravljali na nove boje. Pri Zborovu Rusi niso mogli ničesar več opraviti. Poskusili so s sunki pri Brzežanih in Stanislavovu, a povsod zaman.

Dne 6. julija se je nato bitka razvnela od skrajne sile. Boji so se vršili na fronti Brzežani - Zborov, pa tudi pri Stanislavovu in v Karpatih. O poteku boja in zavrnitvi vseh silnih ruskih napadov poročata dosti obširno naše in nemško uradno poročilo. Kakor je razvidno iz teh poročil, so zastavili Rusi svoje glavne sile v prostoru pri Zborovu, kjer so Rusi očividno precejevali svoje začne uspehe ter so bili mnenja, da jim bo mogoče z zadnjim odločilnim sunkom omajati in predreti naše vrste. Rusi so bili v pavzi od 2. julija sem zbrali na tem mestu kar največje mase, zlasti tudi čete, ki prej še niso bile v boju, med njimi en gardni zbor. Za napadalnimi divizijami je stala pripravljena močna konjenica, da izpopolni doseženi uspeh. Oklopni avtomobili so podpirali delo pehote. Od ranega jutra sem so valovile ruske divizije proti našim pozicijam, zlasti ob cesti Zborov - Zločov, vsi naskoki pa so se razbili ob odporu braniteljev. Na fronti, široki manj kakor 10 km, je prodiralo tekmo dopoldneva 9 do 10 ruskih divizij. Večji del teh čet pa je obležal na bojišču, pokosen od artiljerijskega ognja in ognja pušk in strojnih pušk. Niti carska Rusija ni pripravila svojemu ljudstvu takega klanja, kakor dne 6. julija revolucionarna Rusija, seveda pod pritiskom entente. Temu nasproti pa so naše izgube majhne.

Boj pa se je raztegnil tudi proti severu od Zločova na črto Batkov-Zvižin. Nekaterim ruskim oddelkom se je posrečilo vdreti v dele naših pozicij, naši polki pa so jih povsod zopet vrgli ven.

Tako se je končal tudi ta dan s popolno našo zmago, ker se Rusom ni nikjer posrečilo prebiti naših črt. Da pa s tem boji še niso končani, je jasno.

Stockholm, 7. julija. Glasom petrogradskih poročil se je zahvaliti za dejstvo, da se je ruska ofenziva posrečila, desetdnevni artiljerijski pripravi. Ruski listi pravijo, da se še nikdar ni porabilo toliko municije, kakor to pot. Zadnje dni ni odšlo na fronto nič manj kakor 530 železniških vozov municije in 250 vagonov strojnih pušk.

Lugano, 7. julija. »Corriere della sera« poroča, da je ofenziva stala Rusi nad vse krvave izgube, da pa bo bitka trajala še več tednov.

Petrograd, 7. julija. Vse petrogradske časopise govori o tej novi ruski ofenzivi. Gotovi socialistični časopisi vidijo v tej ofenzivi novo zmago revolucije ter pravijo, da temelji ta ofenziva na demokratičnem gestu za mir, ne za separatni mir, pač pa za splošni mir svobodnih narodov.

RUSKO URADNO POROČILO.

4. julija. Zapadna fronta. V smeri na Kovel na obeh straneh artiljerijski ogenj. V smeri na Zločov so naši izvidni oddelki v okolici vasi Godova vpenili 11 nemških strojnih pušk. Nemški oklopni avtomobil, ki je skušal suniti v smeri na Viške, je naša artiljerija poglala. Na vzhodu in jugovzhodu od Brzežanov artiljerijski boj menjajoče se sile. Naša ofenzivna skupina ni izvršila danes nobenega napada. Z ognjem pušk in iz vasi Miečyščev smo zavržili sovražne protinapade. Med boji dne 1. julija so naše čete po dosedanjim cenitvi vjele 300 častnikov in 18.000 mož ter vpenile 29 topov in 33 strojnih pušk. — Kavkaška fronta. Naše čete so po boju zavzele mesto Pendžavin. — Črno morje. Neka naša torpedovka starega tipa je zadela 30. junija ob mino, ki jo je bil par dni prej sovražnik položil.

Z ostalih bojišč.

FRANCOSKO URADNO POROČILO.

5. julija zvečer. Artiljerijski boj severno od Aisne v okolici Hurbise in »spomenika« ter v severnem delu gozdiča Beau Marais, v Champagni v okolici gore Cornillet in na levem bregu Mose v okolici višine 304. Na Reims je bilo vrženih 400 granat. Z ostale fronte ni poročati ničesar.

Belgijsko poročilo.

5. julija. Po noči in po dnevu običajno artiljerijsko delovanje na celi fronti.

Lens v plamenu.

Haag, 7. julija. »Associated Press« poroča, da mesto Lens gori.

ITALIJANSKO URADNO POROČILO.

6. julija. V noči 4. na 5. julij so pomaknili drzni oddelki z nenadno akcijo neki odsek naše prve črte severozapadno Sela na Krasu, pri čemur so sovražniku v nekaterih izpostavljenih postojankah vzeli vjevnikov. Držali so se v pozicijah proti neposredno pričetim ljutim protinapadom sovražnika. V nastopni noči je poskusil sovražnik po ljuti artiljerijski pripravi znova, da bi zopet osvojil izgubljeno ozemlje. Naš zaporni ogenj in ogenj strojnih pušk ga je pobil, da se je v neredu umaknil, pri čemur je vtrpel občutne izgube in pustil v naši roki nadalnje vjetnike. Tekom večerajšnega dne so bombardirale naše baterije z očitnim učinkom sovražno gibanje čet in sovražne transporte, opažene v Adižki dolini, v dolini Travenanzes, v gorenjem koncu Jezerske doline, na cesti v Cepovan in proti Ajševici vzhodno Gorice.

7. julija. V odseku na Pasubiju (na pobočjih malega Lagazuola) in v pokrajini Vodila na Tolminkem smo zavržili sovražne izvidne oddelke, ki so se hoteli približati našim črtam. Na Krasu je bilo delovanje naših izvidnih patrulj uspešno, čeprav sta jih ovirala ogenj in zbiranje sovražnih čet. Naša artiljerija je razpršila sovražne pri hribu Sellugio korakajoče kolone in voje v dolini Calmara, je zadela delavske skupine v gorenjih dolinah Bele in Jezera, je vstavila močno koncentracijo sovražnega ognja na pozicije na Vodichah in je opetovano učinkovito obstreljevala sovražne črte vzhodno Fajtjeva hriba in zapadno Sela.

V Albaniji so poskusili v noči na 6. t. m. sovražni aeroplani napad na Valono, naš odbojni ogenj pa jih je zavrnil in morali so se odstraniti, ne da bi se jim bilo posrečilo, napraviti kako škodo.

BOLGARSKO URADNO POROČILO.

5. jul. Makedonska fronta. V loku Crne in zapadno od Dojrankega jezera živahnejši ogenj sovražne artiljerije. Neki napadalni oddelki je izvršil v loku Crne posreden napad na sovražni strelski jarek ter je pripeljal iz njega francoske vjetnike. Na ostalem delu fronte zelo slabotno bojno delovanje. — Romunska fronta. Med Tulčo in Mahmudijo ogenj topov, strojnih pušk in pušk.

Francosko uradno poročilo.

4. julija. Orijentska armada. Sovražnik je poslal po močnem obstreljevanju močne patrulje proti desnemu krilu italijanske fronte. Zavržili smo jih. Zmerno obojestransko artiljerijsko delovanje na celi fronti.

DELO PODMORSKIH ČOLNOV.

Berolin, 8. julija. Wolffov urad poroča:

V Atlantskem oceanu je neki naš podmorski čoln zopet uničil 23.000 ton bruto.

V Sredozemskem morju so naši podmorski čolni zopet potopili 11 parnikov in 39 jadrnic s skupaj 50.000 tonami bruto.

Razne vojne vesti.

Bivši grški kralj.

Zeneva, 6. julija. »Progres« poroča iz Londona: Kljub nasprotnim vestem iz Aten velja za gotovo, da kralj Konstantin ni podpisal svojega odstopa. Venizelos hoče zato, da novi parlament formalno izreče odstopljenje kralja.

Nizozemci in krompir.

Amsterdam, 7. julija. »Nieuws van den Dag« piše: Naša trgovina z Nemčijo je normalna, ker dobimo od tam premog, železo in drugo, kar plačamo z izvozom krompirja, sira in drugih pridelkov. Temu nasproti pa izvoz krompirja na Angleško ni v našem interesu, ker za to ne dobivamo ničesar neizogibno potrebnega. Izvoz je samo učinek od Anglije nam vsiljenega dogovora. Brez te pogodbe bi Nizozemci lahko sami pojedli celo svojo žetev namesto polovico. Če se dogaja tu, da tepo možje svoje žene, ker te ne prinašajo krompirja domov, poroča Reuterjev urad s triumfom, da imajo na Angleškem krompirja v izobilju, za kar se imajo zahvaliti samo nizozemskemu uvozu.

Rusija in Amerika.

New York, 6. julija. (Kor. urad.) Petrogradski poročevalec »Associated Press« poroča, da je od trgovskega ministrstva postavljena komisija priporočala, da naj se velik del ruskih in sibirskih rudokopov prepusti ameriškemu kapitalu v izrabljanje. Otok Sahalin naj se prepusti ameriški finančni skupini, da dvigne petrolej in premog. Pogoj je, da se Amerika zaveže, da bo vporabljala čim več ruskih delavcev in inženirjev.

Poljaki za vseslovansko državo.

Praga, 7. julija. Poljski jezuit Pavelski dokazuje, da se je pričelo med Poljaki gibanje za ustanovitev državne cerkve. Baje ima tudi dokaze, da so izdelali Poljaki v Švici program vseslovanske države, ki naj bi obsegala Ruse, Poljake in Čeha.

Parada v Parizu.

Zeneva, 6. julija. »Journal« poroča: Dne 14. t. m. se vrši v Parizu velika parada čet, katere se bodo udeležili tudi Italijani.

Revolucionarna kriza na Španskem.

Zeneva, 7. julija. Kakor poroča iz Barcelone je, španska zbornica zapustila Madrid in nadaljuje svoja posvetovanja v Kataloniji. Novi delni parlament je bil odprt v Barceloni.

Madrid, 5. julija. (Kor. urad.) Agence Havas. Devetindesetdeset liberalnih poslancev in senatorjev je podpisalo izjavo, v kateri odobravajo politiko Romanonesa.

Pred krizo.

Basel, 6. julija. Španski vladi zvesti krogi opisujejo predzgodovino krize tako-le: Agitatorji iz Katalonije in revolucionarni agitatorji se hočejo okoristiti z notranjo špansko krizo. Njim se pridružujejo francoski emisarji, ki delajo tam podobno propagando, kakor svoj čas v Romuniji in na Grškem. Španski republikanci obljubljajo tem emisarjem pomoč Španske v slučaju triumfa revolucije, zato dobivajo od njih denar. Denar se je razdeljeval tudi med vojske v Barceloni, revolucionarni agitatorji so nagovarjali vojske v vojašnicah. Določeno je bil že dan izbruh revolucionarne sicer istočasno v Madridu, Barceloni in Sevillji. Vlada pa je to preprečila s tem, da je odpravila ustavne garancije.

Francozi so si obetali od intervencije španske republike 200.000 mož čet, francosko brodogovno oporišče v Mahonu in angleško v Las Palmasu. Po končani vojni naj bi Anglija odstopila Španski Gibraltar proti Centi, francoska pa nemški Kamerun. Med tem pa skuša Anglija zasedati na maroški obali najsevernejšo točko, Ksar el Segner, da bi tako resnično obvladala morsko ožino Gibraltar.

Preklc ustavnih garancij.

Madrid, 5. julija. (Kor. urad.) Po ministrskemu svetu, ki je sklenil preklic ustavnih garancij za vso Španko, je razglasil notranji minister noto, v kateri pravi, da skuša v raznih provincijah Španske od upornih elementov vodena agitacija in nebrzdna gotovega časopisja napasti temelje države in vsakega reda, spodkopati vojaško disciplino ter napraviti na inozemstvo vtisk, kakor da je Španska razdvojena vsled revolucionarnih strasti in da se bodo v kratkem vršili tam največji atentati in nasilja. Zato predlaga ministri svet razveljavljenje ustavnih garancij. Oklic prepoveduje časopisju prinašati vesti o stvarkah, shodih, gibanju

čet, vojaških imenovanjih in o ladijskem prometu v teritorialnih vodah. Prepoved se razteza celo na vojaške komentarje o svetovni vojni.

Notranja kriza na Nemškem.

Na Nemškem je izbruhnila težka notranja kriza, ki je v neposredni zvezi z zunanjim položajem. Kakor so se avstrijski državniki vedno bolj prepričali, da je reorganizacija države v smislu samodoločbe narodov neobhodni predpogoj srečnega mira, tako je tudi med nemškimi demokratičnimi strankami vedno bolj zmagovala misel, da je na eni strani nujno potrebno izvršiti demokratično reorganizacijo sistema, na drugi strani pa treba, da se Nemčija oficijelno odreče vsem imperijalističnim težnjam. Nemške demokratične stranke so prišle do prepričanja, da je mir nemogoč, dokler ostane nemška politika v dosedanjem tiru. Nemški socialisti, ki so bili v Stockholmu, so se vrnili domov pod vtisom, da je mogoče skrajšati vojno in doseči časten kompromisni mir s sovražniki le s popolnim preobratom nemške notranje in zunanje politike.

Ko se je koncem preteklega tedna zbral proračunski in nato glavni odbor nemškega državnega zbora, je prišlo do odločilnega razgovora. Zastopniki nemškega centra (klerikalne stranke) in socialne demokracije so ostro napadli politiko vodilnih državnikov. Znani poslanec Erzberger se je energično lotil vprašanja poostrene podmorske vojne, ki se zdi radikalnim nemškim krogom najzanesljivejša garancija končnega poraza Angležev in njihovih zaveznikov. Socialni demokrati so proklamirali sledeče zahteve: Nemčija se mora postaviti na stališče strogo obrambnega boja, akceptirati mora torej demokratično formulo o miru brez aneksij in kontribucij napram vsem sovražnikom; na znotraj se mora čim prej izvršiti demokratizacija državnega ustroja, uvesti se mora v vseh nemških zveznih državah predvsem na Pruskem splošna in enaka volilna pravica in vodstvo državne politike mora preiti iz rok neodgovornega državnega kanclerja v roke odgovornega parlamentarnega ministra. Zdi se nadalje, da so socialni demokrati podpirani zlasti od centra proglasili tudi gotove zahteve glede podmorske vojne.

V glavnem odseku nemškega državnega zbora se je vršila o vseh teh vprašanjih jako ostra debata. Pristaši kompromisnega mira so se hudo spopadli z aneksionisti in propagatorji takz. nemškega mira. Državni kancler, ki je v soboto povzel besedo pa je ene in druge razočaral: ostal je pri svojih anahilnih izjavah in se zlasti ni hotel brezpogojno izreči za mir brez aneksij in kontribucij. Zato se je razširila vest, da so mu socialni demokrati končno stavili formalen političen ultimatum. Wolffov urad to vest dementira, gotovo pa je, da so demokratične stranke odločene energično izvajati boji za svoje politične zahteve.

Informacije, ki so jih prinesli socialisti iz Stockholma, služijo demokratičnim strankam kot jako uspešno agitačno sredstvo. Neutrlni krogi sodijo, da je položaj tako dolgo brezupen, dokler se centralne države ne reorganizirajo v demokratičen smislu in dokler ne priznajo ruske formule o miru brez aneksij in kontribucij. Zdi se tudi, da igra vprašanje podmorskih čolnov še posebno važno vlogo. Vse to so po mnenju neutrlnih krogov predpogoj, katere je treba izpolniti, da se začne lahko v sovražnih deželah sistematična agitacija za kompromisni mir s centralnimi državami.

Proti tej argumentaciji se kar najostreje obračajo nemški konzervativni krogi, ki so sovražniki vsega demokratičnega napredka ter pristaši imperijalistične politike. Ali je na Nemškem danes demokratična struja že močnejša, kakor reakcijska — to se ne da reči. O debati v proračunskem odboru nemškega parlamenta nimamo nobenih podrobnih poročil, ker je bila razprava zaupna. Stranke bodo v ostalem še le danes označile svoje oficijalno stališče napram izjavam državnega kanclerja.

Gotovo je, da stoji nemška politika te dni pred usodnimi odločitvami. To je razvidno že iz dejstva, da je dal cesar Viljem poklicati feldmaršala Hindenburga in šefa njegovega gen. štaba Ludendorffa, da se ž njima posvetuje o vojnem položaju in da je včeraj 8. julija obiskal državnega kanclerja, s katerim se je posvetoval pod drugo uro.

Od poročila, ki sta ga podala cesarju Hindenburg in Ludendorff, bo pač v mnogem oziru odvisno, ali se vladar nagne na desno ali na levo. Ni tudi izključeno, da bodo merodajni faktorji iskali kompromis med zahte-

vami demokratičnih strank in stališčem imperijalističnih konzervativnih krogov.

Vsekakor moramo računati z vsemi možnostmi. Berlinski »Vorwärts« piše, da je napočil zadnji trenutek, da se vlada definitivno odloči za konzervativno ali pa za demokratično formulo. Tako kakor dosedaj ne gre naprej, sprememba kurza pa pomeni katastrofo.

Berlinske vesti pravijo: Ako odstopi Bethmann - Hollweg, prevzame sestavo parlamentarnega koalicijskega ministrstva ali bivši kancler knez Bülow, ali dosedanji državni tajnik grof Rödern ali pa bivši washingtonski veleposlanik grof Bernstorff. Med socialnimi demokrati, centromom, naprednjaki in nacionalnimi liberalci se vršijo pogajanja za skupno taktiko glede parlamentarnizacije državnega vodstva.

Berolin, 7. julija.

Nemški listi se obširno bavijo s sejo glavnega odseka nemškega državnega zbora. »Tägliche Rundschau« poroča, da se je poslanec Erzberger zavzel za mir brez aneksij in odškodnin ter označil vojno podmorskih čolnov za manj uspešno, kakor je bilo upati. Socialni demokrati hočejo staviti nemški državni vladi ultimatum ter hočejo eventualno celo preprečiti 15 milijardni kredit.

»Berliner Tageblatt« zahteva energično parlamentarni sistem, kakršni zahtevajo socialisti od državnega kanclerja. Vse je sedaj odvisno od osebnih sklepov, ki se bodo jasno pokazali v parlamentarnem razvoju. Nikdo pa ne vé, ali ne stoji Nemčija pred velikimi presenečenji in kakšna bodo ta presenečenja.

Tudi »Lokalanzeiger« resno upošteva pritisk skrajne leve in centroma na državnega kanclerja ter smatra, da stoji Nemčija v kritičnem položaju.

O vojni seji glavnega odseka se še zadržuje, da je govor državnega kanclerja v. Bethmann - Hollwega napravil zelo dober vtisk. Vse stranke imajo seje in tudi v vladi sami se vrše konference, ki bodo imele morda dalekosežnejše posledice. Razjazen bo položaj šele v ponedeljek v drugi seji glavnega odseka. Zdi se, da se večina vedno bolj konsolidira v prilog skorajšnjemu miru.

Socialni demokrati so poslali državnemu kanclerju šestdesetno deputacijo, ki je zahtevala nedvoumno izjavo, da stoji nemška vlada še vedno nastališču izjave z dne 4. avgusta 1914, da torej vodi le obrambno vojno in da je vsa četa pripravljena, uvesti splošno mirovno pogajanja na podlagi statusa quo. Nadalje je zahtevalo odposlano stvo uvedbo parlamentarnega sistema, takojšnjo imenovanje vodilnih poslancev vseh strank za ministre in državne tajnike ter takojšnjo uvedbo državnoborske volilne pravice na Pruskem.

Državljanska vojna na Kitajskem.

London, 7. julija. (Kor. urad.) »Morning Post« poroča iz Tientsina z dne 5. julija, da bo vlada dinastije Mandžu najbrže v kratkem zopet pripravljena.

Pričakuje se, da bo Tuan Si Jui 5. julija nekako do pomoči zbral med Pekingom in Tientsinom 20.000 mož. Ob Hankovski železnici prodorajo močne čete z juga proti severu. V celem prihaja ka kih 50.000 mož iz raznih smeri proti Peking, kjer razpolaga Tsjang Hsun z 20.000 možmi.

Tuan Si Jui je tem četam poslal ultimatum, v katerem jim obljublja milost, če odlože orožje. Zatrjuje, da so čete v Haicufuju že zapustile cesarja. Petnajst provincij stoji na strani novega revolucionarnega ministrskega predsednika, ki je prevzel poveljništvo nad kazensko ekspedicijo.

»Daily Mail« izve, da je Tsjang Hsun, ki sedaj uvideva, da je bila obnovevte dinastije Mandžu usodna zmota, zagrozil, da bo Peking opustil ter zažgal cesarsko palačo in odpeljal cesarja na Mongolsko.

Isti dan je dospela s Kitajskega vest, da so se boji že pričeli v mestu Langfang, nepotje Peking - Tientsin.

V Nankingu so baje proglasili provizorično vlado.

Peking, 7. julija. (Kor. urad.) Cesar je zopet odstopil.

Sangaj, 7. julija. (Kor. ur.) Položaj na Kitajskem je bolj zmeden, kakor kdaj. Ustanovile so se 4 stranke. 1. Obnovitvena stranka, 2. stranka birokratičnih republikancev s Tsji Juijem na čelu, 3. Fengkouchangova stranka, ki z vso zase predsedstvo provizorične vlade v Nankingu in 4.

republikanci iz Sangaja, ki so poslali iz Hai Kija v Kingvanta križarko, da pripelje Lu Yan Yunga v Sangaj.

Politične vesti.

== O pomiloščenih političnih jetnikih nam pišejo z Dunaja 6. t. m.: Iz znane vojaške kaznilnice v Möllersdorfu pri Dunaju je bilo izpuščenih danes 26 pomiloščenih oseb — med temi tudi bivši koroški državni poslanec Grafenauer in koroški župnik Sturm iz Brda pri Smohoru. — Oba gospoda sta prišla popoldne v Jugoslovanski klub v poslanski zbornici, kjer sta bila prav pristržno sprejeta. Kmalu sta došla tje tudi poslanec Stanek in podpredsednik zbornice Tuzar, ki sta pozdravila Grafenauerja v imenu svojih klubov. Tudi nekateri nemški poslanci, med njimi poslanec Dobernig, so Grafenauerja prijazno pozdravili ter mu čestitali, da je zopet prost. Grafenauer je bil aretovan 11. marca 1916 in obsojen 26. maja na pet let; v Möllersdorfu je prejel 10. septembra. Tu se mu je zelo slabo godilo; v treh mesecih je shujšal za 28 kilogramov. Šele februarja t. l. se jim je hrana izboljšala, odkar je bil tam bivši vojni minister Krobatin. Od takrat so smeli politični kaznjenci dobivati hrano in poštno zavojce od doma. Umrlo je — 125 obsojencev. — Župnik Sturm je bil aretovan skupno z Grafenauerjem, obsojen že 29. aprila in pripeljan v Möllersdorf 15. junija l. l. Oba sta danes precej pri dobri volji, ki jo more dati človeku edine čista zavest, da je njihova osebnost čista nedotakljena in da sta le žrtvi sedanjih težkih časov. Zvečer so prišli v zbornico obsojena poslanca Vojna in Netolický ter urednik Emil Špatný. Prva dva sta bila obsojena le na eno leto. Vojna a bi jutri popoldne že prestopil kazen in mu ni bil odpuščen niti cel dan. Netolický bi moral sedeti še pet in pol meseca. — Špatný je bil obsojen na 14 let radi antimitarističnih agitacij. Že prej enkrat je odsedel tri leta iz istega vzroka. Vsi trije so bili zaprti v Möllersdorfu. V poslanski zbornici so bili prav presrečno sprejeti.

== O češko-slovaški brigadi, ki je zbudila toliko škodoželjnega veselja med Nemci, nam poročajo z Dunaja: Stvar je sedaj docela pojasnjena. Brigada je sestavljena iz samih ruskih državljani česke in slovaške narodnosti. Ruska vlada je že s početka to dejstvo pojasnila in pribila, da bi se te brigade ne smatralo morda za zločinske aske, marveč kot regularna vojska, ki uživa vsa mednarodna prava.

Vesti iz primorskih dežel.

Zakaj je omedel Pittoni v seji begunskega odseka? Poročali smo o incidentu v begunskem odseku. Tržaški italijanski socialno demokratični poslanec Pittoni je bil omedel. Govorilo se je o razmerah v barakah in govorniki so podajali strašno razburilne opise teh razmer, da se je Pittoni, ki je drugače zmeren človek, razgled od najvišje mere, bil s pestmi po mizi in psoval navzoče zastopnike vlade. Pittonija je prišla omočica in moral si ga nesti iz dvorane. Grof Lasocki je pripovedoval, kako je bilo kar nenadno na stotisoče beguncev odgnanih proti zapadu, kako civilne oblasti sploh niso bile nič obveščene o odredbah vojaških oblasti in so bile zadnji hip popolnoma zmedene. Spravili jih pod streho ni bilo mogoče, poskrbeti za obleko in higijenične odredbe v taboriščih ni bilo poskrbljeno, kakor tudi ne na poti. Posledica tega je bila v Vagni strašna umrljivost otrok in starcev. Leta 1916 je bilo tam od povprečno 12 tisoč 600 beguncev 2600 pokopanih. V Chocmi na Češkem so bile civilne oblasti tako malo podučene o vsem, da so v strahu pred pegastim legarjem ukazovale dekletom in ženam, da se morajo sleči v mrzlih prostorih in moški so jim obrli sramne lase, da so uboge ženske omedlevala sramote in gnjeva. Dva dneva so sledili taki opisi, eden groznejši od drugega. To je Pittonija, ki pozna delavsko bedo že iz mladosti, tako razkačilo, da ga je prijel krč in omedlelega so odnesli iz dvorane.

Tužna Istra. Političnega značaja je bil pridevek »tužna«, sedaj je zadobil še neki drugi značaj: istrski seljak je gladen in gladu umira. Že nad dve leti je masa naroda brez kruha, pomanjkanje je v dveh letih tako naraslo, da so ljudje segali po travi in počasi umirali gladi. Glad gospoduje po istrskih selah, žene, otroci in starci strašno trpe, mladeniči in moške se bore in padajo za domovino: v strelskih jarkih z britkostjo v srcu mislijo na svoje drage doma, katere peha glad proti grobu. Te dni so se pojavile po Dolinskem tuje ženske v lični narodni noši, med njimi kak moški, in prosile so, naj dobijo v zameno ali

za kup potrebnih živil. Marsikdo je premišljeval, ali bi dal ali ne, ko pa je trdo življenje že tudi doma, ali ko je čul iz ust istrskih žen bridko tožbo o strašnem pomanjkanju in smrti gladi, so ga pretresle iskrene besede in dobile so bedne istrske žene marsikaj potrebnega živeža. Blagrujejo kranjsko deželo in hvalijo dobre ljudi, ki so jim pomagali res v skrajni bedi.

Junška smrti je umrl dne 6. julija v Škedinju pri Trstu 18letni Alojzij Sanein.

27 slučajev legaria je bilo v Trstu v času od 30. junija do 7. julija t. l. **Nesreča z ročno granato**, Marija Carl iz Ponikev na Tolminkem je dne 4. julija grabila seno na polju. Pri grabljenju najde ročno granato, katero nekaj časa ogleduje, nato pa potegne za vrstico in granata eksplodira. Nesrečnica je bila po par minutah mrtva.

Umrli vsled lakote. »Prim. Novine« poročajo, da so našli v Kukuljanih, v selu kastavske občine v Istri, na polju mrtvega Frana Kliča, ki je oni dan pomagal pri nekem kmetu kositi. Klič je bil precej močan človek, ali vedno rastoče pomanjkanje in stradanje ga je usmrtilo.

Kmetijski in gospodinski tečaji v Steinklamnu. V begunskem taborišču v Steinklamnu (pošta Rabenstein) se ustanove kmetijski in gospodinski tečaji. Strokovne učne moči, ki žele prevzeti pouk na teh tečajih, naj se prijavijo pri deželnem odboru goriskem (Dunaj, VIII. Schlesingerplatz 2/III.).

»Istrianer Bettler«. Del gladnega istrskega ljudstva je dobil dovoljenje, da sme iti na Kranjsko iskat si živil. Istrijani mislijo to proti zameni in za nakup. Ne vemo, čemu se jim je izdalo tudi dovoljenje, prosjačiti. Ko se je odpeljala neka skupina z neke postaje v Istri, je bila na dotični uradni spremnici kratkoma označena za »Istrianer Bettler«.

Rekord draginje. Na Dunaju se dobi srednja večerja za 5 K, v Inomestu za 3 K 50 v, v Pragi treba dati za srednjo večerjo v hotelu 6 K, za dobro 7—8 K, v Splitu, v Dalmaciji pa stane slaba večerja 7—8 K, nekoliko boljše 10—12 K. Rekord draginje ima Split.

Kdo kaj ve? Ivana Medjot, sedaj Steinklamnu Bar. Nr. 9, prosil pojasnila, kje se nahaja njen brat Izidor Franc Gerbec iz Kanala, ki je bil prej v službi na postaji v Kanalu. — Na naslov: Angela Peršič, Sv. Pavel pri Preboldu na Štajerskem, naj blagovolijo sporočiti, komur je znano, kje se zdaj nahaja Karel Hlade, ki je bil začetkom vojne z Italijo pri 26. domobranskem polku, 9. maršbataljon, 3. stotnija. Išče ga njegova sestra Pierina, ki se nahaja zdaj v Italiji.

Kdo ve kaj? Franc Pahor, Sammelstelle für Genesene 93 I. D., (vojna pošta se izve v uredništvu), poizveduje po svojih stariših, Jožetu in Ani Pahor iz Opatjasega št. 4. **Iščeta se** Mihael Marušič in njegova hči Marija, pred vojno stanujoča v Jamljah št. 12. Kdor bi kaj vedel, naj blagovolijo sporočiti na naslov: Stepančič Vincenc, Wagna pri Lipnici bar. 103.

Dnevne vesti.

— **Odlikovanja**. Stotnik generalnega štaba Viktor Franke je odlikovan z vitežkim križem Fran Josipovega reda. Rezervni višji zdravnik dr. Anton Lavrič, pešp. 17., je odlikovan z zlatim zaslužnim križem s krono na traku hrabrostne svetinje z meči. S srebrnim zaslužnim križem s krono na traku hrabrostne svetinje sta odlikovana orožniška stražmostra Anton Bohte in Fran Čebular. Petič je odlikovan računski podčastnik Janko Ramovš iz Borovnice, sedaj pri nekem hrvatskem polku, in sicer s srebrno hrabrostno svetinjo 2. razreda, narednik Ivan Simunovec 17. pp. četrtič odlikovan in sicer s srebrno hrabrostno svetinjo I. razreda.

— **Tretjič je bil odlikovan Ljubljancan** za hrabrost pred sovražnikom četovodja 17. pp. Emil Sartori. Prvič je dobil bronasto hrabrostno svetinjo, potem Karlov četni križ, tokrat pa si je zaslužil srebrno hrabrostno svetinjo I. razreda.

— **Kranjsko deželno društvo c. kr. avstrijskega zaklada za vojaške vdove in sirote** ter za otroško varstvo in mladinsko skrb je imelo danes dopoldne ob 11. v slavnostni dvorani c. kr. deželne vlade ob navzočnosti Njegove c. in kr. Visokosti nadvojvode Salvatorja svoj ustanovni občni zbor. Obširna poročila o tem občnem zboru priložimo v eni prihodnjih števil.

— **Draginjske doklade državnim uradnikom in delavcem**. Kakor se zatrjuje, pride sredi tega tedna na vrsto draginjske doklade državnim in delavcem vseh kategorij. Nove, bi-

stveno zvišane draginjske in rodbinske doklade se bodo izplačevale z veljavnostjo za bode 1. julija 1917 kot mesečni dodatki k plači. Dosedanje doklade, ki so znašale 16 do 20%, se bodo zvišale na 35 do 40%. Dosedanji štirje razredi ostanejo. Neoznani državni uradniki XI. razreda bo dobil torej za 162 K več draginjske doklade, kakor do sedaj. Vsega skupaj bo dobil srednji uradnik nekako 45% temeljne plače. Draginjske doklade ostanejo tako dolgo v veljavi, da se bo po vojni z zakonito reformo plač končno uredilo vprašanje uradniških plač.

— **V dobi, ko se država pripravlja** dati svojim narodom avtonomijo, se njeni organi s podvojeno silo trudijo dokazati, da s tem nikakor ne soglašajo. Tako nam je sedaj že tudi c. kr. kranjska deželna vlada začela pošiljati dopise, an die Redaktion des „Slovenski Narod“ in Laibach. Naj gospodje na Dunaju le govorijo, mi bomo ljubim Kranjcem že pokazali...

— **Kranjski fantje pešpolka Cesarjevič 17.** nam pišejo: Spominjajo se tu v snegu in skalovju veselih uric, ki smo jih uživali v beli Ljubljani, se obračamo z vpludno prošnjo na mestne gospe in gospe, ako bi se našla dobra duša, ki bi podarila hrabrim kranjskim Janezom za krajanje uric v strelskem jarku in v podzemeljskih votlinah, harmoniko. — Podčastniki 12./17. stotnije. — Naslov v našem uredništvu.

— **Imenovanje**. Višji kontrolor v tukašnji tobačni tovarni Ivan Mandelj je imenovan za nadzornika.

— **Umrli je v rezervni bolnišnici št. 4 na obrtni šoli v Ljubljani** podpolkovnik Avgust Richard z Dunaja. Član generalštabnega zbora, poveljstva soške armade, vsled oslabelosti srca pri vnetju trebušne mreže in slepiča.

— **Promet vojnopoštinih zasebnih zavikov** je pod obstoječimi pogoji dovoljen tudi na vojnopoštne urade št. 136, 230, 426, 436, 455, 518, 637 in 645.

— **Umrli je včeraj v deželni bolnici g. Mihael Bayer**, bivši družabnik tukašnje trške F. Vidic & Komp. in Fr. Kalmus, v visoki starosti 74 let. Pokojnik si je tokom dolgega bivanja v kamniškem okraju in v Ljubljani pridobil vsled svojega odkritega in vedno vsega značaja obilo znanec in prijateljev. Bodi mu zemlja lahka!

— **Prodaja bombažastega blaga in perilnih predmetov**. C. kr. trgovinsko ministrstvo je dovolilo, da se sme v času od 2. julija do 15. avgusta 1917 v nadrobni prodaji oddajati nadaljnja 2% pod zapore dejanega bombažastega blaga in perilnih predmetov in sicer po stanju z dne 2. septembra 1916. To dovolilo ne obsega onega bombažastega blaga in onih perilnih predmetov, za katere je bila odredena prisilna ponudba. V ostalem so prodajni pogoji sledeči: 1. Prodajati se sme samo posameznim, neposrednim porabnikom v množinah od največ 20 m, oziroma pol tucata pri perilu. 2. Nadrobno prodajne cene za dopuščene množine ne smejo nikakor presegati cen, ki jih je posestnik dosegel v nadrobni prodaji, predno je stopil v veljavno ukaz z dne 31. avgusta 1916. 3. O teh prodajah se morajo voditi posebni zapiski, v katere se mora kontrolni organ, ki jih postavi c. kr. trgovinsko ministrstvo, vsak čas dovoliti vpogled. Opozorjamo posebej, da je za navedeno dobo dovoljena oddaja le 2% zalog po stanju z dne 2. septembra 1916 in ne 5%, kakor v predložitih mesecih.

— **Posiljanje petroleja pod napadno navedbo vsebine**. V poslednjem času se je često opazilo, da se v poštnih zavitkih pošilja petrolej pod krivo navedbo vsebine. Zato se daje v splošno znanje, da so vsled § 27., 2. skupina III. poštnega reda iz leta 1916. (drž. zak. št. 317/1916) izključene od prevoza gorljive tekočine, med njimi ravno tudi petrolej, zaradi ogrožanja poštnega obrata. Kdor take stvari odda na pošto v zvezi prepovedi in pri tem zamolči vsebino ali jo navede nepravilno ali netočno ali pa drugače zvozi pošto, se kaznuje v zmislu točke 3. imenovanega paragrafa razen s kaznijo po dotičnih predpisih tudi z denarno globo 50 K. Razen tega je pošiljatelj odgovoren za vsako škodo na osebah in stvarih, ki je nastala iz posebnih lastnosti vsebine, ter mora jamčiti za vse tozadevne tožbe in zahteve do poštne uprave.

— **Opozorilo lovcom**. Ker je divjačina v sedanjem času za ljudsko prehrano velike važnosti, se lovcem nujno opozorjajo, da take pse, ki brez gospodarja love in so osobito mladim zajcem, jerebicam in fazanom nevarni, v zmislu zakona o varstvu divjačine pomore.

Kranjski diletantje naznanjajo, da je prišel glasben večer, prirejen dne 27. junija t. l. v Kino Talija v Kranju, čistega dobička 265 K 30 v. Vsota se je izročila odboru za goriske begunce na Kranju. **Pozar v Goranskem jezoru** 29. pr. meseca je uničil skoro polovico ya-

si; pogorele so tri hiše in 15 gospodarskih poslopj in poginilo več krmadov goveje živine in prašičev

Tudi celjska plinarna zaprta. Celjski magistrat objavlja, da bo mestna plinarna dne 9. julija ustavila svoj obrat.

Mariborski južni železničarji so izročili pred nekaj dnevi Južni železnici ultimatum glede raznih mezd in prehranjevalnih vprašanj. Ultimatum je potoke v petek popoldne. Južna železnica se je vdala in železničarji so se vrnili na delo. V splošnem so dobili mariborski železničarji, da bodo dobivali ravno toliko, kakor nastavljeni državnih železnici.

Zgubila se je zlata broža z 4 biseri v sredo jutraj na poti Rožna dolina, Nunska ulica, Miklošičeva cesta. Južni kolodvor, gorenjski vlak. Pošteni najditelj naj jo odda proti nagradi v uršulinski bolnišnici.

Aprovizacija.

— **Iz seje mestnega aprovizačnega odseka, dne 6. julija 1917.** Pomanjkanje zelenjave na ljubljanskem trgu je postalo z vsakim dnem bolj občutno in si jo prebivalstvo niti za najnujnejšo prehrano ni moglo preskrbeti. Tudi drugih živil ni bilo moč dobiti na ljubljanskem trgu, ko so veliki kupci pokupili vse, do čim ni ostalo za nadrobno prodajo skoraj nič na razpolago. V varstvo kupujočega občinstva se bo vsled tega odredilo sledeče: Dogovorno z vojaško oblastjo je odslej vsem nakupovalcem vojaških formacij prepovedano na Vodnikovem in Pogačarjevem trgu kupovati blago pred 9. uro jutraj. Mestni župan bo s posebnim razglasom strogo ukazal, da morajo biti prodajalci najkasneje do 8. ure zjutraj z blagom na trgu. Če se dokaže, da je prodajalec iz spekulativnih namenov pripeljal na trg po 8. uri blago, se bo proti njemu najstrožje postopalo. — Kakor je bilo že objavljeno, prevzame odslej vse za Ljubljano namenjene prašiče mestna aprovizacija. Prašiči se v aprovizačni režiji zakoljejo. Prodajo špela bo izvršila aprovizacija, dočim se meso odda mesarjem. Če bi se mesarji branili prevzeti meso, se bo tudi meso prodajalo občinstvu v aprovizačni režiji. — Prihodnji teden se bo oddajalo na močne izkaznice po 1/2 kg pšenične muke za kuho in 1/4 kg fižola na osebo. — Ljubljanski peki so prosili, da bi se zvišala prodajna cena kruha od 36 vin. na 40 vin. za hleb. Prošnjo se za enkrat odloži, ker se bodo z novo žitno letino itak regulirale cene. — Prošnjo I. Grilca za otvoritev pekarnice se odkloni. — Odslej naprej se bo kruh prodajal tudi ob nedeljah in praznikih in to predvsem vsled tega, ker se kruh v poletnem času prav rad pokvari.

— **Oddaja prekanjenega mesa za Moste**. Mestna aprovizacija ljubljanska bo oddajala v torek popoldne v cerkvi Sv. Jožefa (aprovizačno skladišče v Ljubljani) za vse udeležnike ubožne prehrane v občini Moste prekanjeno meso po 4 krone kilogram. Določa se naslednji red: od pol 2. do 2. popoldne št. 1—150, od 2. do pol 3. št. 151—300, od pol 3. do 3. št. 301 do 450, od 3. do pol 4. št. 451—600, od pol 4. do 4. št. 601 do konca. Pripravi je drobšč. Družine do 3 oseb dobe pol kilograma, od 3 do 4 oseb 3/4 kg, več kot 5 oseb po 1 kg.

— **Oddaja prekanjenega mesa za Vič**. Mestna aprovizacija ljubljanska bo oddajala v torek popoldne v cerkvi Sv. Jožefa (aprovizačno skladišče v Ljubljani) za vse udeležnike ubožne prehrane v občini Vič prekanjeno meso po 4 krone kilogram. Določa se naslednji red: od 4. do pol 5. popoldne št. 1—150, od pol 5. do 5. št. 151—300, od 5. do pol 6. št. 301 do 450, od pol 6. do 6. št. 451—600, od 6. do pol 7. št. 601 do konca. Družine do 3 oseb dobe 1/2 kg, od 4 do 5 oseb 3/4 kg, več kot 5 oseb po 1 kg. Pripravi je drobšč.

— **Ljubljanski prodajalci sladkorja** se vabijo, da se zanesljivo zglasijo v torek, dne 10. julija v sladkorni centrali pri gosp. ravnatelju Lillegu, kjer bodo dobili nakazilo za sladkor. Opozorja se, da je nakazilo sladkor določeno le za zasebne stranke ter se sme oddajati le na one številke sladkornih izkaznic, ki so odkazane dotični prodajalci. Obrtniki in zavodni naj predložijo svoje sladkorne prejemnice omeniti trgovcu, pri katerem hočejo kupovati sladkor, da jim

trgovec pravočasno preskrbi sladkor iz sladkorne centrali. Obrtniki in zavodi, ki so do sedaj dobivali sladkor v sladkorni centrali, lahko dobivajo sladkor še v naprej v sladkorni centrali brez posredovanja prodajalca sladkorja.

— **Sladkorne izkaznice za julij** morajo trgovci vrniti magistratu šele po končani prodaji, t. j. 1. avgusta. Med mesecem naj jih dobro shranijo, ker jim bodo služile za dokaz o oddaji sladkorja.

— **Prodaja sladkorja za stranke** se vrši od četrta naprej do konca tega meseca. Opozorja se, da se nikomur ni treba drenjati, ker mora vsaka stranka dobiti sladkor v oni trgovini, na kojoj je nakazana po številki na sladkorni izkaznici.

— **Med prebivalstvom je še vedno razširjeno napačno mnenje**, da ima podružnica trške Julius Meinl še vedno kavo v zalogi in da jo prodaja. Pribito pa bodi, da je označena trška dohila le izjemoma enkratno količino kave od urada za prehrano, ki jo je preteklo sredo razprodala.

— **Češnje v Celju** se prodajajo po 60 vin. liter, pa tudi po kroni kilogram. Dobiti jih je dovolj.

— **Uvedba nakaznic na milo**. Vlada uvede še ta mesec nakaznice na milo. Kvota bo znašala za dva meseca 350 g toaletnega oziroma mila oziroma praška.

Darila.

Ucenke I. razreda c. kr. obrtne šole v Ljubljani so darovale „deželni komisiji za preskrbo vračajočih se vojakov“ znesek 15 K za oslepe vojaške iz Kranjske.

Za slepe vojaške. V ta namen je prejel deželni odbor od upravništva „Slovenskega Naroda“ iz listov zbirke v II. četrtletju 1917 svoto 410 K 46 h. Bog plačaj darovalcem in nabiralcem!

Posredovalnici za goriske begunce je daroval gosp. A. Drufovka, trgovec iz Gorice ponovno precejšnje število otroških čevljev. Blagumu darovalcu izrekla „Posredovalnica“ svojo najtoplejšo zahvalo.

Družbi Cirila in Metoda je daroval nemenovani 2 K pri g. Zalazniku. — Neimenovani iz Trnovca je poklonil C. M. družbi 8 K. — Neopozabnemu H. Franzlu na Prulah v spomin je podaril gosp. Dr. Janko Škrebner družbi sv. Cirila in Metoda 20 K. — Iskrena hvala!

Prostovoljni prispevki za vdovstvo in sirotinski sklad c. kr. črnovojnškega okraja nega poveljstva št. 27 v Ljubljani: Glasom poročila upravnega odbora so došli temu skladu sledeči prispevki: XII. izkaz: Jož. Bartoli, med. akces. 10 K, Aug. Fischer, najdenica, major, K 10-06, Henrik Viček, nadporočnik, 10 K, c. kr. okraj. sod. iz neke kaz. zadeve, Ilir. Bistrica 10 K, Fr. Kováč, provizor Lipje ob Vrbskem jezeru K 220, Moštvo c. kr. črno. poveljstva št. 27 Ljubljana, 10 K, Uradništvo c. kr. okraj. sod. in davk. Franc E. pl. Garzaroli, župan iz Senožet, namesto venca za pokojnega c. kr. sod. svet. Edvarda Picek-a, 75 K, Kari Bone, četov. 3 K, Mestna hranilnica, Novo mesto 250 K, Moštvo želez. obramb. ofic. oddelka, St. Peter na Krasi K 49-63, Kari Mayer, stotnik, 10 K, Fr. Zupančič, veleposes., Rakovnik 10 K, Iv. Vahčić, trg. Cerklje 10 K, Ant. Strauss, poses. Kostanjevica 5 K, Karolina Volavšek, poses. Krško 20 K, Karl Černetič, sedl. mojster Krško 2 K, Iv. Mausser, asist. domobr. razvid. Krško 3 K, Vinko Bon, posestnik, Raka, 100 K, Nemenovani po uprav. „Slovenca“ 90 K.

Kranjsko deželno društvo c. kr. avstrijskega zaklada za vojaške vdove in sirote, ter za varstvo otrok in oskrbo mladine v Ljubljani: Društvo so nadalje pristopile naslednje osebe, društva, korporacije in tvrdke kot udje:

1. mestna občina Ljubljana kot ustanovnica z zneskom 1000 K, nadalje kot ustanovniki z jednokratnim prispevkom po 500 K: J. C. Mayer, bankir v Ljubljani, Hugo Verland knez Windisch-Graetz, graščak v Haasbergu, Kristina kraljica Windisch-Graetz, voj. princežinja Auersperg, v Haasbergu, Hugon baron Wambold pl. Umstadt, graščak Hmeljnik, častniški zbor c. kr. 2. gorskega strelskega polka.

2. kot utemeljitelji z jednokrat. prispev. po 200 K: Fr. Križaj posr. žag. v St. Petru na Krasi, Edvard Hajek, trg. v Kranjski gori, Friderik baron Reichbach, c. in kr. komornik in in graščak, v Križah pri Dobu, Ludviga baronica Wambold pl. Umstadt, trg. grofica Harach, dama reda zvezdastega križa v Hmeljniku, Abbatia Ord. Cisterciensis, v Zatični, Ivan Janesch, zasebnik v Ljubljani, Josip Lončarič, podjetnik v Ljubljani, Dr. Iv. Tavčar, župan stolnega mesta Ljubljana, Mestna hranilnica v Rudolfovcu (po 250 K).

3. kot prispevajoči člani: Dr. Sebastian Elbert, inful. prošt v Rudolfovcu, Dr. Fr. Papež, odvetnik v Ljubljani, Ekselencija Theodor baron Schwarz, c. kr. predsednik v p. v Ljubljani (po 20 K).

Anton Ulim, graščak v Klevežu, društvo „Dobrodelnost“ v Ljubljani, Anton Merkun, župnik na Homcu, Hranilnica in posojilnica na Homcu, Živnorojska zveza na Homcu, Janez Kalan konsistorijalni svetnik na Homcu, Društvo sv. Vincencija Pavlanskega v Ljubljani, Alojzij Kliment, c. kr. dvorni svetnik in finančni rav. v Ljubljani, Albert pl. Levčnik, c. kr. deželni sodni predsednik v p. v Ljubljani, Društvo za otroško varstvo in mladinsko oskrbo za sodniški okraj Ljubljanska okolica v Ljubljani, Dr. Rud. Thomann, c. kr. finančni nadsvet. v Ljubljani, Ivan Kremenšek, c. kr. deželni vlad. svet. v Ljubljani, Slovenska trgovska šola v Ljubljani, Karol Dermastija, vodja slov. trgovske šole v Ljubljani, Gustav del Cott, c. kr. okraj. glavar v p. v Ljubljani, Dr. Alfred Mahr, c. kr. okraj. nadzornik v Ljubljani, gospa Beti pl. Laschan, sopr. c. kr. dvor. svetnika v Ljubljani, Al. Stroj seminarški spiritual v Ljubljani, Društvo rokodelskih mojstrov v Ljubljani, Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov, Katoliško društvo za mladeniče v Ljubljani, Emil Tönnies, tovar. v Ljubljani, Marijan Tönnies, tovarnar, soproga v Ljubljani, Ivan Šubič, vlad. svet. in ravnatelj c. kr. obrtne šole v Ljubljani.

Kot darila so oddajali društva, odnosno kot taka zagotovila: Nastavljeno premogopoka Zagorje 2000 K, Gustav Mulley, inženir v Gradcu K 257-66, Slov. trgov. šola v Ljubljani 50 K, Gabriel Piccoli, lekarnar v Ljubljani 100 K, Šolsko vodstvo na Rakcu pri Krškem K 12-25, Okraj. sod. v Čmoulija 50 K, Vodstvo osmrtnedne dekleške ljudske šole v Lichtenturnskem zavodu v Ljubljani K 578-74, C. kr. okraj. sodnja v Senožetih 80 K.

Upravništvu naših listov so poslali:

Za „Ciril-Metodovo družbo“ Fr. Postišek na N. V. ladij, „Radecki“ iz Pulja 100 K, zbral med tovariši Slovenci na tej ladiji, šentjakovski prijatelji pokojnega gosp. Henrika Franzla K 2540, kot preostanek za venco na njegovo krsto, J. Poč mornariški uradnik iz Pulja 2 K mes. prisp., rodbina pl. Gleščić v Ljubljani 10 K mesto venca na krsto gosp. H. Franzl, „Neimenovani“ 20 K mesto venca na krsto pok. g. H. Franzl-a, Fr. Staut zbral v veselju družbi pri „Nacetu“ na Martinovi cesti ob obhodnici kapelnika gosp. Masi-ja iz Postojne K 450, Jože Kurent z ženo 10 K v spomin na umrlega g. H. Franzl-a in Jos. Šerbec okr. živnozdravnik iz Fehringa na Štajerskem 10 K. Skupaj 181 K 90 vin.

Za „zavod za v vojni oslepele vojakov“ L. Fürsager iz Radovljice 20 K, rodbina pl. Gleščić v Ljubljani 10 K mesto venca na krsto g. H. Franzl-a, Ant. Sterlekar 10 K, mesto cvetja na krsto nepozabnemu prijatelju g. H. Franzl-u in Fr. Staut zbral v veselju družbi pri „Nacetu“ na Martinovi cesti ob obhodnici kapelnika gospoda Masi-ja iz Postojne K 450. Skupaj 44 K 50 vin.

Za „goriške begunce“ L. Fürsager iz Radovljice 20 K.

Za „vdove in sirote v vojni padli vojakov“ L. Fürsager iz Radovljice 20 K, Jože Kurent z ženo 10 K v spomin na umrlega g. H. Franzl-a in Val. Savojc iz Tacna 20 K mesto venca prijatelju gosp. Henriku Franzl-u. Skupaj 20 K.

Za „Domovino“ vesela družba pri Stenčiču zbrala 10 K v rodbina pl. Gleščić v Ljubljani 10 K mesto venca na krsto gosp. H. Franzl-a. Skupaj 20 K.

Srčna hvala!

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Pouk v igranju na citre

daje izredno izurjen citrar-dijak s popolnim znanjem Enslainove, Paschin-ganjeve, Kobelove, Mayerjeve in Koželjskega šole, ter z dveletno prakso v poučevanju. — Poučevat hodi na dom. — Honorar za uro znaša 1 K. — Ponudbe je staviti pod „Zithermeister / 2232“ na upravništvu »Slovenskega Naroda«. 2232

Sprejme se pridno in pošteno

deklet

za pospravljanje sob in druga hišna dela v večjo hišo, prosta hrana in stanovanje in 30 kron plače mesečno. 2234

Vpraša se pri upravi »Slov. Naroda«.

Proda se malo rabljeno

moško KOLO

Opekarska cesta šte. 6.

Kdor svojih kurjih oces ne odpravi, napravi si vsako pot za trpljenje in slabi z bolečino tudi vso trpljo.

Odprava kurjih oces

brez bolečin

je za vsakega prizadetega res blagodejna. Ne more se dovolj nujno svriti pred rezanjem kurjih oces. Lahko se pregloboko vrece, ne da se tn opazi, na nego pride vedno prah in umazanost, ta vsili v rano in nečisto s smrtjo končanih zastrupljeni krvi je tako nastalo. Kurja očesa dajo se brez noža lahko, sigurno in hitro odpraviti s Fellerjevim turistovskim flajštrom z zn. »Elsa« (flajšter zoper kurja očesa, cena 1 krono, v škafličah 2 kroni), ali s Fellerjevo turistovsko tinkturo z zn. »Elsa« (tekoča tinktura zoper kurja očesa, cena 2 K). Zavojnina in postnina 2 K 30 več. Tisočero turistov orožnikov, pismonoš, vojakov, kmetovalcev in dam, ki nosijo ozke čevlje, kakor tudi vseh, ki so je rabili, priporoča to sredstvo kot najhitrejšo in sigurno učinkujoče za radikalno odpravo kurjih oces. Medtem ko večina sredstev zoper kurja očesa, tako tudi rezanje, piljenje itd. samo zgornji del kurjih oces odpravi, jedro pa pusti, tako da kurja očesa hitro zopet narastejo, odprava preje imenovana preparata kurja očesa temeljito z jedrom. Naroči se oba preparata, kakor tudi prašek zoper pot in potenje nog (cena 1 kartonu 1 krona 6 kartonov 8 K 30 v) od E. V. Feller, ekarnar Stubica, Elsa-trg št. 238 (Hrvaško).

Kupi se

hišica z vrtom

v Ljubljani ali v bližini. 2198
Naslov pove upravn. »Slov. Naroda«.

Otročje prvo perilo,

: otroški voziček :

(za sedeti in ležati), se prod. Naslov pove upravn. »Slov. Naroda«.

Siva ženska obleka

malo ponošena, zimsko topica za male deklice in obleka za majhnega fantka, se prod. Miklošičeva ulica št. 8./I. nadstr. 2238

Majveča zaloga navadnih do najfinjših
otroških vozičkov
in navadne do najfinjše
žime.
M. Pakič
v Ljubljani.
Naslov pove upravn. »Slov. Naroda«.

Sablona s 16 monogrami, primerna za namizno prto, serviete, žepne robce in vseh vrst perila se dobiva pri

TONI JAGER
Ljubljana, Židovska ulica šte. 5.

Jos. Rojina
modni atelije
: za gospode :
Ljubljana,
Franca Jožefa cesta 3.

Vojaške in uradniške uniforme:
po meri
v najkrajšem času.

L. MIKUSCH
Ljubljana, Mestni trg 15
priporoča svojo veliko izber
dežnikov in solničnikov.
Popravila se izvršujejo točno in solidno.

NATAKARICA

liso službo, inteligentna, pridna in poštena večja slovensčina in nemščine, izurjena v šivanju in ročnih delih, navajena vsakega domačega dela. Mimi Rovar, Krška vas na Dolenjskem. 2197

Deček

17 let star, želi vstopiti kot učenev h ključavničarskemu mojstru.

Naslov pove upravništvo »Slov. Naroda«. 2210

Mirna, stalna stranka brez otrok išče za takoj ali s 1. septembrom

nemeblov. stanovanje

obstoječe iz ene ali dveh sob, kuhinje in drugih pritlikin v mestu ali zunaj mesta. Najraje z električno razsvetljavo. Prijazne ponudbe „nemeblov. stanovanje/2216“ na upravništvu »Slov. Naroda«. 2216

PENZIJONIST

išče službo občinskega tajnika. Vešč je slovenskega in nem. jezika ter vaje dela v obč. pisarni. Dopisi pod „R. A./2187“ na upr. »Slov. Naroda«.

Proda se lep zanesljiv

mlad konj

težkih voženj vaje, cena po dogovoru. Ogleda se pri gospodu Josipu Bergmanu v Ljubljani, Poljanska cesta šte. 87. 2233

Št. 9532.

Razglas.

C. kr. urad za ljudsko prehrano bo dodelil producentom sadja nekaj sladkorja za vkuhanje sadja.

Mestni magistrat pozivlja vse one osebe in zavode, ki so v posesti vrtov s sadnim drevjem ter nameravajo vkuhanje sadja, da se tuuradno zglase.

Zglasitev se ima izvršiti s praviloma kolkovano pismono vlogo, katere mora obsegati sledeče točke:

1. Natančno ime in natančen naslov prosilca z navedbo, kje leži vrt (v ljubljanskem mestnem pomerju).
2. Navedbo, koliko sadnih dreves in katere vrste ima dotičnik ter koliko sadja v kilogramih je pridelal leta 1916.
3. Množina sladkorja v kilogramih, katero se zahteva.
4. Potrdilo občinskega okrajnega načelnika, glasom katerega se prosilec bavi s sadjarstvom.

Tako opremljene prošnje vlagati bo pri mestnem magistratu, mestna hiša, I. nadstropje, soba št. 5, od 9. do 12. ure dopoldne in sicer pridejo na vrsto:

- Dne 10. julija prebivalci 1.—6. krušnega okraja,
11. „ „ 7. in 8.
12. „ „ 9. krušnega okraja in morebitni zamudniki.

Na prošnje, ki bodo vložene pozneje ali ki niso praviloma opremljene, se ne bo oziralo.

Zasebne stranke, ki nimajo vrtov in ki bi morale sadje kupiti, ne prihajajo v poštev, in naj se ne oglašajo.

Opozarja se izrečno, da se bode vsakemu prosilcu z dodelitvijo sladkorja tudi še naložila dolžnost, da ima one množine izdelanega blaga, katere prese-gajo njegovo lastno potrebo, obdati v javne koristi (političnemu oblastvu, ob-čini i. t. d.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 5. julija 1917.

A 119/17/16 2241

Prostovoljna dražba nepremičnin.

Na predlog dedičev po Uršuli Bohinc iz Dol. Dobrave šte. 12 se prodajo na

javni dražbi

spodaj zapisane nepremičnine za pristavljeno izključno ceno

dne 20. julija 1917 ob 11. dopoldne

po parcelah.

Dražba se vrši na Dolenji Dobravi.

Ponudbe pod izključno ceno se ne sprejmejo.

Izkupilo prodaje je tekem enega meseca po dnevu domika s 5% obrestimi od dneva dražbe plačati pri sodišču.

Ostali pogoji prodaje in plačevanja se smejo vpogledati pri sodišču med navadnimi uradnimi urami.

A. Zemljišče vl. št. 23 kat. obč. Dolenja Dobrava:

1. stavb. parc. št. 13 s hišo št. 12, s hlevom, avinjakom, drvar-nico in kežolcem, mera 2 a 07 m² in vrtna parcela št. 36, mera 10 a 30 m², skupna izključna cena 5300 K;

2. gozdni parc. št. 137 in 138, mera 1 ha 37 a 07 m², izključna cena 800 K;

3. zemlj. parc. št. 221, prej njiva, sedaj travnik, mera 16 a 26 m² in zemlj. parcela št. 224/2, travnik, mera 14 a 22 m², skupna izključna cena 1000 K.

B. Zemljišče vlož. št. 24 kat. obč. Dolenja Dobrava:

4. zemlj. parc. št. 342, njiva, mera 39 a 46 m², izključna cena 2000 kron.

C. Zemljišče vlož. št. 161 kat. obč. Gorenja vas:

5. zemlj. parc. št. 581, travnik, mera 45 a 71 m², izključna cena 1500 kron.

C. kr. okrajno sodišče v Skofji Loki, odd. I.,

dne 1. julija 1917.

Zahvala.

Za obile dokaze iskrenega sočutja povodom nenado-mestljive izgube našega iskreno ljubljene soproga, oziroma očeta, starega očeta, brata in strica, gospoda

Henrika Franzla

posestnika in tovarnarja

izrekamo tem potom vsem najpriznanejšo zahvalo.

Osobito se zahvaljujemo številnim darovalcem cvetk, kakor tudi vsem onim, ki so v tako ogromnem številu spremili nepozabnega pokojnika na zadnji poti. 2237

Globoko žalujoča rodbina.

Brez posebnega obvestila.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Kristina Bayer, roj. Vidic, vdova Dečman, naznanja v svojem in v imenu vseh ostalih sorodnikov pretužno vest, da je njen iskreno ljubljeni, dobri soprog, gospod

Mihael Bayer

zasebnik

v nedeljo, dne 8. julija t. l. ob 8. uri zvečer, po daljšem, mu-kapolnem trpljenju, previden s tolažili sv. vere, v 74. letu svoje dobe bogu vdano preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v torek, dne 10. julija 1917, ob 6. uri zvečer, iz mrtvašnice v deželni bolnici na pokopališče k sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v župni cerkvi sv. Petra v Ljubljani.

V LJUBLJANI, dne 9. julija 1917.

Mizarski delovodja

vešč strojnega obrata za stavbno mizarstvo, se takoj išče.
Ponudbe na „Erste Triester mech. Holzwerke“, Trst,
Rojano, Via Gelsomini 10. 2230

Srbečico, izpuščaje

odpravi kar najhitreje „Dr. Flescha originalno rujavo mazilo“. Mali lonček K 160, veliki K 3—, družinska porcija K 9—. Dobiva se
v lekarni „pri zlatem jelenu“, Marijin trg, Ljubljana. 1853

Potom javne dražbe

se bo prodalo dne 12. julija 1917 ob 9. uri dopoldne na licu mesta, na Rečici v hiši št. 64 (Bled)

posestvo vl. št. 132 kat. obč. Rečica.

Prodaja se bo velika, lepa hiša (vila) z vrtom in kopalnicami, dva mlina s stopami in vodno močjo, travnik, gozdovi in eventualno tudi dve stavbeni parceli. 2200

Cenilna vrednost K 36 654.75, najmanjši ponudek K 24.436.50.

Dražbeni pogoji so razvidni pri c. kr. okrajnem sodišču v Radovljici. Pojasnila pa daje tudi Posojilnica v Radovljici.

Proda se lepo večje posestvo na Gorenjskem

z gozdovi, travniki, polji in stavbišči, ležeče v ravnini in ob hribu, pripravno za ekonomijo, ribištvo, sanatorij Krasna lega, divna razgledišča.

Vprašanja pri upravnistvu „Slovenskega Naroda“.

Tam se izve tudi naslov za dve villi, ena z vrtom, druga z gospodarskim poslopjem in travniki. 2226

ŠIFON in drugo belo blago zopet v večjih možinah na razpolago!

Tako je bilo čitati v raznih listih, žal da je to nemogoče, ker so bile vse zaloge za drugo nujno porabo oblastveno zasežene; vsaka nadaljna nabava pa je tudi izključena, ker se to blago ne izdeluje več. Vseled tega se priporoča, si preakrbiti gotovega perila, katerega ima še veliko zalogo trdka

A. & E. Skaberné

specijalni oddelek za pletenine, trikotažo in perilo.

Izredno lepa izbira vsakovrstnega damskega perila iz šifona, batista in platna, fino in solidno delo.

Zelo ugoden nakup perila za gospode.

Vse perilo je izdelano samo iz dobrega in solidnega blaga kakršno je bilo pred vojno.

Perilo za gospode se oddaja valed posebne odredbe samo v omejenem številu!

Fran Marolt, Ljubljana, Slovenske 1085

vojaške narodne pesmi

za K 1.50 ali 1.80 se dobe šč. Po pošti 20 v. več. Najlepše darilo!

Trgovska pomočnica

dobra prodaja ka... sprejme.
JOS. ERRATH, trgovina meš. blaga
v Mokronogu, Dolenjsko. 2111

Ena ali dve sobi

opremljene ali tudi brez opreme v srednjem mestu, priključne ali prvo nad tromejo, išče stalni boljši gospod. 2222
Ponu... „Slov. Nar.“ pod „boljši gospod 2222“.

Sprejme se takoj kovaški pomočnik.

Plača po dogovoru. 22 1
: Janez Kapus :
kovač na Bledu.

Sprejme se takoj in pod ugodnimi pogoji

učenka

za špecerijsko trgovino v večjem mestu na Gorenjskem.
Ponudbe pod šifro „J. K. / 2164“ na upravnistvo „Slovenskega Naroda“.

Prostorno skladišče

se vzame takoj v najem.

Ponudbe pod „skladišče“ na upravnistvo „Slov. Naroda“.

Kupujem in prodajam:

bodisi pohištvo, steklenino, železo, sušice, porcelan, orožje, podobne, star denar, sploh vse, kar je najmanj 50 let staro.

Obenem kupim staro zobovje. Posredujem za hiše, zemljišča itd.

Albert Derganc

brivec in koncesionar starinar
Ljubljana, Frančiškanska ulica 10.

Ženitna ponudba!

Hrvat rim.-kat. 41 let star, v VIII. činov. ravred. aktiven vojni invalid. Žurst se želi se naniti v lepo naobrazeno gospico ali vojno vdovo od 30 — 34 let in fine in poštene čbitelit z nekočko imetka. Jsta mora biti Slovenka blage in mirne naravi, vešča nemškega jezika, dobra gospodinja ter da ima smisla za prirado, književnost, glasbo in petje.

Ceniene ponudbe z fotografijo, je poslati na upravnistvo „Slov. Naroda“ pod „Plemenita duša/2194“ Diskretna zaiamžena. 2191

Magister, magistra ali nediplomiran asistent

se išče za takojšen nastop za lekarno v Stubi. — Obširnejše ponudbe je nasloviti na E. V. Feller, Zagreb, Jurjevska 31-A.

Pisarna dr. JOSIPA FURLANA

odvetnika v Ljubljani, Sodna ulica št. 1

je med sodnimi počitnicami, to je v času on 15. julija do 25. avgusta 1917 odprta samo od 8. ure zjutraj do 2. ure popoldne. 2204

Nov kažipot za bolnike!

Sestavljen sem spis, ki v nem tisočim tpečim kažem edino možno pot do ozdravljenja. Ta kažipot ne stane v narija in ga pošijem vsakomur, kdor se čuti bolnega, slabega in obupanega, zastoni. Moj spis je rezultat 50 letnega študija in preiščanja, vsebuje celo množico praktičnih izkušenj in dokazov od odličnih mož znanosti.

Kdor se hoče rešiti

bo sledil mojem pouku, ki je že tisočim pomagal. Naj je nastala bolezen vsled skrbi, tuge, prenapora, ali vsled

lahkomiselnosti in nezmernosti, vsem tpečim dela nevolnosti in neenergičnim pokažem znanstveno in naravno pot k ozdravljenju živčnih bolezni, nespanca, delamiržnosti, telesne in duševne oslabelosti, trganja v udih, glavobola, ovir prebave in želodčnih težkoč ter mnogo drugih bolečin.

Pišite še danes dopisnico in zahtevajte gratis in franko

moj kažipot!

Dopisnico naslovite:

E. Pasternack, Berlin, N. O., Michaelkirchplatz 13, Abt. 456.

Zahvala.

Vsem cenj. obiskovalcem in gostom „Narodnega doma“ v Celju tokom najinega izvrševanja gostilniške obrti istotam, se tem potom iskreno zahvaljujemo!

Naznanilo in priporočilo.

Spoštovanemu občinstvu iz Celja in okolice naznanjava, da sva

gostilno „mesto Gradec“ na Graški cesti

prevzela s 1. julijem v lastno oskrbo, ter se bova trudila cenjene goste vsestransko zadovoljiti.

V ta namen se najtopleje priporočava.

CELJE, dne 3. julija 1917.

Anton in Ana Robek.

JADRANSKA BANKA

Delniška glavica: K 12,000.000.—.

PODRUŽNICA LJUBLJANA.

Rezerve: okrog K 1,000.000.—.

SPREJEMA: Vloge na knjižice in jih obrestuje po čistih 4%.

Vloge na tekoči in žiro račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Dviga se lahko vsak dan brez ozira na moratorij. Rentni davek plača banka iz svojega.

KUPEJE IN PRODAJA: Devize, valute, vrednostne papirje itd. in srečke c. kr. razredne loterije.

Centrala:

Trst.

Podružnice:

Dubrovnik

Dunaj

Kotor

Metković

Opotija

Spiljet

Šibenik

Zadar

ESKONTIRA: Menice, devize, vrednostne papirje itd.

IZDAJA: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

DAJE PREDUJME: na blago, ležeče v javnih skladiščih.

PREVZEMA: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzjavni naslov: JADRANSKA.

10

Telefon št. 257.